

gemeente
Zoetermeer

Onderzoek samenspraak

bekendheid van, deelname aan en beoordeling van
de effectiviteit van (online) samenspraak

onderzoek samenspraak

bekendheid van, deelname aan en beoordeling van de effectiviteit van (online) samenspraak

november 2018

opdrachtgever: Communicatie
uitvoering onderzoek / rapportage: JaBo, Onderzoek & Statistiek

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING	5
1 ONDERZOEKSVERANTWOORDING	7
1.1 inleiding	7
1.2 dit rapport	7
2 PANELONDERZOEK	9
2.1 het Zoetermeerse onderzoekpanel	9
2.2 onderzoeksdoel, veldwerk, respons	9
2.3 resultaten panelonderzoek - vragen over samenspraak algemeen	9
2.4 resultaten panelonderzoek - vragen over online samenspraak	13
3 ONDERZOEK ONDER GEBRUIKERS <i>DOE MEE</i>	15
3.1 inleiding	15
3.2 resultaten enquête onder medewerkers	16
3.2 vervolggesprekken met medewerkers	20
4 AANBEVELINGEN	21
BIJLAGE I VRAGENLIJST PANELONDERZOEK	23
BIJLAGE II RECHTE TELLINGEN PANELONDERZOEK	27
BIJLAGE III TOELICHTINGEN PANELONDERZOEK	31
III-1 onderwerp(en) van samenspraak waaraan deelgenomen	31
III-2 Was vooraf duidelijk waarop men wél invloed kon uitoefenen en waarop níet?	
a. toelichtingen bij tabel II-3, antwoord <i>ja</i>	35
b. toelichtingen bij tabel II-3, antwoord <i>niet helemaal</i>	35
c. toelichtingen bij tabel II-3, antwoord <i>nee</i>	36
III-3 Is duidelijk geworden wat de gemeente doet met bijdragen aan samenspraak?	
a. toelichtingen bij tabel II-4, antwoord <i>ja</i>	37
b. toelichtingen bij tabel II-4, antwoord <i>nee</i>	37
III-4 suggesties / praktische tips om samenspraak te verbeteren	39
III-5 suggesties voor online samenspraak	
a. antwoorden van respondenten die <i>Doe mee</i> wel kennen	50
b. antwoorden van respondenten die <i>Doe mee</i> niet kennen	52
BIJLAGE IV VRAGENLIJST GEBRUIKERS ONDERZOEK <i>DOE MEE</i>	61
BIJLAGE V TELLINGEN EN TOELICHTINGEN ONDERZOEK <i>DOE MEE</i>	65

SAMENVATTING

algemeen

In Zoetermeer wordt het begrip *samenspraak* gebruikt voor het betrekken van inwoners en andere belanghebbenden bij de ontwikkeling van gemeentelijk beleid, bij de ontwikkeling van projecten, en voor het ondersteunen van initiatieven vanuit de samenleving zelf.

Sinds 2016 is er een platform voor online *samenspraak*: *Doe mee Zoetermeer*.

In dit rapport worden twee onderzoeken over *samenspraak* besproken: een peiling onder de ruim 3.000 leden van het Zoetermeerse onderzoekspanel en een onderzoek onder 46 medewerkers van de gemeente die ervaring hebben met het *samenspraak*platform *Doe mee*.

panelonderzoek

bekendheid van en deelname aan samenspraak

84% van de respons (bestaande uit 1.622 panelleden) kent het begrip of het fenomeen *samenspraak*. Van hen heeft 17% procent in de afgelopen drie jaar met zekerheid deelgenomen aan een *samenspraak*traject. Vaak ging de *samenspraak* over onderwerpen met een sterk ruimtelijke component (verkeer; woningbouw; aanleg van speelvoorzieningen; aanleg of inrichting van parken en van groen, bomenkap). In mindere mate kwamen ook andersoortige onderwerpen aan de orde, zoals veiligheid en zorgonderwerpen.

invloed door samenspraak

Aan de respondenten die aangeven dat zij aan *samenspraak* hebben deelgenomen is gevraagd of vooraf duidelijk was waarop men wél invloed kon uitoefenen en waarop niet. 33% geeft het ogenschijnlijk gunstige antwoord *ja* (duidelijkheid over die invloed). Daarop volgt echter vaak een toelichting met als strekking dat alles eigenlijk al vast ligt, en de burger dus nergens invloed op heeft.

Ook is gevraagd of voor de respondent duidelijk is geworden wat de gemeente doet met diens bijdragen. Ruim de helft geeft het antwoord *ja* (duidelijk), en een derde deel het antwoord *nee*. Maar ook uit de toelichtingen op deze vraag klinkt geen onverdeeld positief geluid: ook hier melden respondenten dat alles al vast ligt of dat de beïnvloedingsruimte beperkt is. Verder signaleren enkele respondenten een gebrek aan terugkoppeling door de gemeente.

De strekking van de meest gedane aanbevelingen van respondenten over *samenspraak* is dan ook:

- *De gemeente moet vooraf duidelijk en eerlijk aangeven wat de beïnvloedingsruimte bij samenspraak is.*
- *De gemeente moet zorgen voor méér of betere terugkoppeling over uitkomsten van samenspraak en over wat daarmee gedaan wordt.*

bekendheid van en deelname aan Doe mee

17% van de respons heeft gehoord van *Doe mee*. Een kleine 2% heeft wel eens deelgenomen aan *samenspraak* via *Doe mee*.

toekomst van online samenspraak

Van degenen die bekend zijn met *Doe mee* wil een grote meerderheid wel zien dat met dit platform wordt doorgegaan. Velen van hen kiezen daarbij voor uitbreiding van de functie van *Doe mee*:

- maatschappelijke organisaties de mogelijkheid bieden om, net als de gemeente, via *Doe mee* vragen aan het publiek voor te leggen;
- deelnemers stimuleren om te reageren op elkaars meningen en stellingen.

suggesties over online samenspraak

De belangrijkste suggestie: werk aan de bekendheid van *Doe mee*! Daarvoor worden verschillende ideeën aangedragen, bijvoorbeeld combineren met sociale media en met analoge middelen zoals kranten en brochures. Verder komen ook andere zaken terug die bij samenspraak in het algemeen aan de orde kwamen: mensen actief benaderen, terugkoppelen, luisteren.

onderzoek onder medewerkers die *Doe mee* wel eens hebben gebruikt

Voor het interne onderzoek, gehouden onder gebruikers van *Doe mee*, zijn 46 medewerkers van de gemeente benaderd. Dit leverde een respons op van 27 personen. Met acht van hen zijn, in drie sessies, ook vervolgesprekken gevoerd.

gebruik

Meer dan de helft van de respondenten die *Doe mee* in de afgelopen twee jaar hebben gebruikt (14 van de 25) hebben *Doe mee* gebruikt voor één onderwerp. 11 respondenten hebben *Doe mee* voor twee of meer onderwerpen gebruikt. *Doe mee* is zowel voor concrete als abstracte onderwerpen ingezet. Naast *Doe mee* is Facebook het meest gebruikte communicatiekanaal, waarbij Facebook wordt ingezet om onderwerpen die op *Doe mee* staan onder de aandacht te brengen.

toegevoegde waarde

Volgens bijna een derde van de respondenten worden via *Doe mee* mensen bereikt die anders niet zouden worden bereikt. Bijna twee derde geeft aan dit niet te weten.

mogelijkheden

Ruim driekwart van de respondenten (19 van 27) is van mening dat *Doe mee* voldoende mogelijkheden biedt voor het toepassen bij samenspraak.

voorstellen voor verbetering

Voorstellen voor verbetering gaan over het vergroten van de bekendheid, mogelijkheden om specifieke doelgroepen te benaderen, de gebruiksvriendelijkheid van de tool (waaronder de verplichte login), het terugkoppelen van resultaten, planning, het eisen stellen aan onderwerpen, lay-out, teksten e.d.

*toekomst van *Doe mee**

Veel respondenten (13) zien voordelen van het uitbreiden van *Doe mee* met onderwerpen die door maatschappelijke organisaties worden aangedragen. Ook het stimuleren van interactie tussen deelnemers wordt veel genoemd, namelijk door 12 respondenten.

Uit de later gevoerde vervolgesprekken bleek dat aan dergelijke initiatieven wel de nodige haken en ogen zitten. Het zou vragen om een intensievere begeleiding van het platform. Daarvoor ontbreekt echter de capaciteit.

1 ONDERZOEKSVANTWOORDING

1.1 inleiding

In Zoetermeer wordt het begrip *samenspraak* gebruikt voor het betrekken van inwoners en andere belanghebbenden bij de ontwikkeling van gemeentelijk beleid en projecten, en voor het ondersteunen van initiatieven vanuit de samenleving zelf. Sinds 2016 is er ook een platform voor online *samenspraak*: *Doe mee Zoetermeer*.

De praktische invulling van de *samenspraak*, en in het bijzonder van *Doe mee* zijn in oktober 2018 geëvalueerd.

Daarbij zijn vragen voorgelegd aan verschillende groepen:

- de leden van het Zoetermeerse onderzoekspanel: aan hen zijn vragen voorgelegd over hun bekendheid met, en deelname aan *samenspraak*; daarnaast is apart ingegaan op online *samenspraak*.
- medewerkers van de gemeente met ervaring op het platform *Doe mee* (met name als steller van vragen aan het publiek).
- (via *Doe mee*;) gebruikers van *Doe mee*: over de vraagstelling op *Doe mee* wordt separaat gerapporteerd.

1.2 dit rapport

Hoofdstuk 2 gaat over het panelonderzoek.

De vragenlijst voor dit onderzoek is opgenomen als bijlage I;

De rechte tellingen staan in bijlage II.

Bijlage III bevat de antwoorden op open vragen.

Hoofdstuk 3 gaat over het onderzoek onder medewerkers.

Dit onderzoek bestaat uit een enquête en vervolggesprekken met enkele betrokkenen. De vragenlijst voor dit onderzoek is opgenomen als bijlage IV.

De tellingen en toelichtingen staan in bijlage V.

In hoofdstuk 4 staan enkele aanbevelingen naar aanleiding van de bevindingen.

2

PANELONDERZOEK

2.1 het Zoetermeerse onderzoekpanel

Het Zoetermeerse onderzoekpanel bestaat uit ruim 3.000 Zoetermeeders van 18 jaar en ouder. De panelleden worden geworven via een vraag in de jaarlijkse omnibusenquête (sinds 2018 de Stadspeiling). Bij deze manier van werving, in principe dus van willekeurige deelnemers, mag worden verwacht dat de panelleden weliswaar meer dan gemiddeld betrokken zijn bij zaken die de stad aangaan, maar ook dat zij geen speciale betrokkenheid hebben bij specifieke thema's.

Of panelonderzoek, zoals hier wordt gerapporteerd, ook als samenspraak kan worden opgevat is de vraag. Het voldoet in elk geval niet aan een belangrijke voorwaarde: het staat niet open voor iedereen. Anderzijds biedt het, juist dankzij die beperking, een evenwichtig beeld van meningen die leven onder volwassenen in de stad.

In de antwoorden blijkt overigens dat een deel van de respondenten hun deelname aan het panel wel degelijk als samenspraak opvat.

2.2 onderzoeksdoel, veldwerk, respons

onderzoeksdoel

Doel van het panelonderzoek is uitspraken te kunnen doen over:

- de bekendheid van en deelname aan samenspraak;
- de ruimte voor beïnvloeding van het beleid die men ervaart;
- de bekendheid van en deelname aan *Doe mee*, het platform voor online samenspraak.

Daarnaast: suggesties te inventariseren voor verbetering van gewone en online samenspraak.

veldwerk

Een vragenlijst over dit onderwerp heeft online gestaan in de periode 10 t/m 28 oktober 2018. De vragenlijst is opgenomen als bijlage I.

De eerste uitnodiging is verstuurd op 10 oktober; een herinnering is op 20 oktober verstuurd aan degenen die op dat moment nog niet gereageerd hadden.

respons

De enquête is verstuurd aan 3.348 e-mailadressen van paneeldeelnemers.

Van deze groep zijn er 59 niet bereikt (vanwege een niet meer geldig e-mailadres, een volle mailbox e.d.). Dus in potentie zijn er 3.289 deelnemers. De respons bedraagt 1.622 personen. Dat komt overeen met 49,3%, een gebruikelijke score voor panelonderzoek.

2.3 resultaten panelonderzoek - vragen over samenspraak algemeen

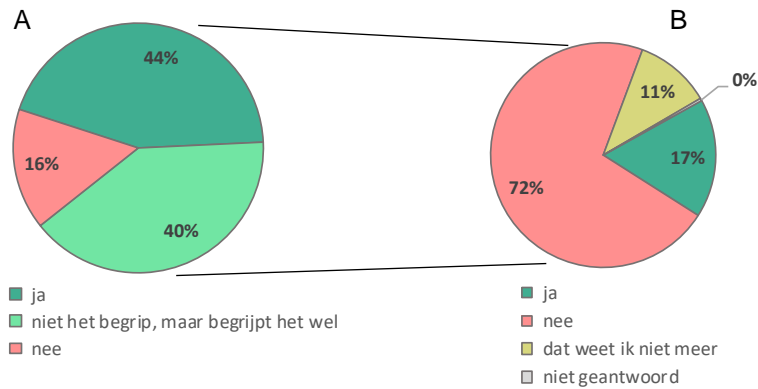
De resultaten van het panelonderzoek staan, voor zover kwantificeerbaar, in tabelvorm in bijlage II; daarnaast zijn de resultaten in de onderstaande tekst in diagrammen weergegeven.

De respondenten hebben veel gelegenheid gekregen om hun antwoorden toe te lichten. Deze antwoorden zijn (na een lichte tekstredactie) opgenomen als bijlage III.

bekendheid van en deelname aan samenspraak

Figuur 2-1 laat zien hoeveel respondenten bekend zijn met het begrip samenspraak, of alleen met het fenomeen samenspraak. In totaal gaat het om 84% van de respons.

Van deze 84% heeft 17% in de afgelopen drie jaar deelgenomen aan een samenspraaktraject. Dat zijn 234 respondenten. 11% weet dat niet meer zeker.

figuur 2-1 A - gehoord van het begrip samenspraak? (in procenten, n = 1.622)
 B - deelname aan samenspraak in de afgelopen drie jaar, (in procenten, n = 1.368)

In bijlage III-1 (p.31 e.v.) staat een overzicht van de onderwerpen van deze samenspraak. Vaak ging het over onderwerpen met een sterk ruimtelijke component (verkeer; woningbouw; aanleg van speelvoorzieningen; aanleg of inrichting van parken en van groen, bomenkap).

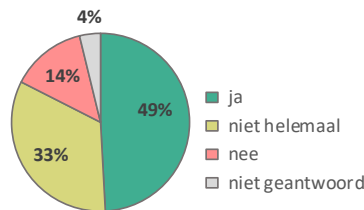
Andersoortige onderwerpen, zoals veiligheid en zorgonderwerpen, zijn ook genoemd, maar in mindere mate.

invloed door samenspraak

Aan de 234 respondenten die aangeven dat zij in de afgelopen drie jaar aan samenspraak hebben deelgenomen zijn twee vragen voorgelegd:

- Was vooraf duidelijk waarop men wél invloed kon uitoefenen en waarop niet?
- Is voor de respondent duidelijk geworden wat de gemeente doet met diens bijdragen?

Op de eerste vraag geeft bijna de helft van de betrokken respondenten het stellige antwoord ja. 33% is minder stellig, 14% zegt nee.

figuur 2-2 was vooraf duidelijk waarop men wél invloed kon uitoefenen en waarop niet? (in procenten, n = 234)

In bijlage III-2 (p.35) staat een overzicht van de toelichtingen bij deze antwoorden. Achter het ogenschijnlijk gunstige antwoord ja (duidelijkheid over invloed) volgt in een aantal gevallen een toelichting met als strekking dat alles eigenlijk al vast ligt en de burger dus nergens invloed op heeft.

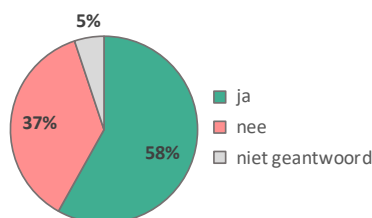
Bij het antwoord *nee* volgt veelal een daarmee vergelijkbare reactie, bijvoorbeeld:
 - “In feite lagen de plannen al in beton gegoten, muurvast.”
 - “Indruk dat het alleen pro forma was.”

Degenen voor wie de beïnvloedingsruimte *niet helemaal* duidelijk was geven vaak een genuanceerder antwoord over de verwachtingen die zij hadden, en over de feitelijke gang van zaken.

Figuur 2-3 toont de antwoorden op de vraag of duidelijk is wat de gemeente in de praktijk doet met de antwoorden die uit samenspraak voortkomen. Ruim de helft geeft het antwoord *ja* (duidelijk) op deze vraag; ruim een derde deel zegt *nee*. Ook uit de toelichtingen op deze vraag (zie bijlage III-3, p.37 e.v.) klinkt geen onverdeeld positief geluid. Dat geldt zowel voor toelichtingen bij het antwoord *ja* als bij het antwoord *nee*. Ook hier melden respondenten dat alles al vast ligt of dat de beïnvloedingsruimte beperkt is. Ook zijn enkele respondenten weinig te spreken over het gebrek aan terugkoppeling door de gemeente.

Maar er zijn zeker ook tevreden reacties over een geboekt succes:

- “Het voorstel van de buurtbewoners, dat compleet verschilde van de door de gemeente voorgestelde aanpassing, is uitgevoerd.”
- “Wel iets mee gedaan, want het buurtcentrum is er officieel gekomen.”

figuur 2-3 is voor de respondent duidelijk geworden wat de gemeente doet met diens bijdragen aan de samenspraak? (in procenten, n = 234)

praktische invulling van samenspraak

Aan de hand van twee stellingen is nagegaan of panelleden een ‘overkill’ aan samenspraakmogelijkheden ervaren, of dat de samenspraak redelijk in balans is:

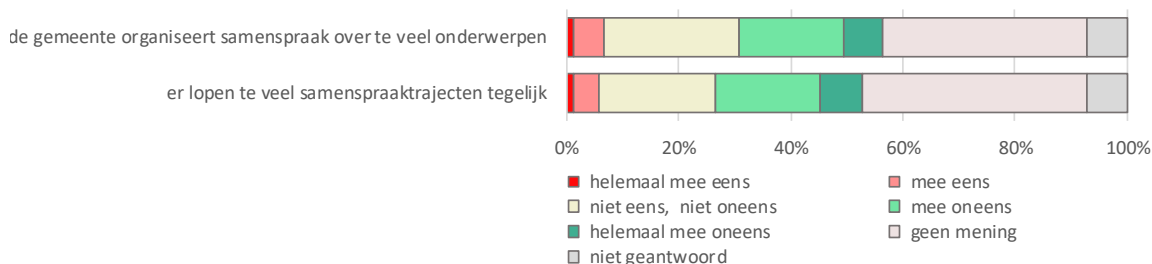
- De gemeente organiseert samenspraak over te veel onderwerpen.

en:

- Er lopen te veel samenspraaktrajecten tegelijk.

In beide gevallen is het antwoord ‘*helemaal mee eens*’ als ongunstig op te vatten, en het antwoord ‘*helemaal mee oneens*’ als gunstig. De stellingen zijn voorgelegd aan alle respondenten die van samenspraak gehoord hebben, of die zeggen te begrijpen waar dat begrip voor staat.

Figuur 2-4 laat zien dat de meeste respondenten een neutrale positie innemen of geen mening hebben. Degenen die het (helemaal) eens zijn met de stellingen zijn vormen een kleine minderheid van respectievelijk 7% en 6%.

figuur 2-4 reacties op twee stellingen over het aantal samenspraaktrajecten in Zoetermeer (in procenten, n = 1.368)

suggesties om de samenspraak te verbeteren

Aan alle respondenten is gevraagd naar suggesties voor verbetering van de samenspraak. Van deze uitnodiging is veelvuldig gebruik gemaakt.

De belangrijkste (meest gedane) aanbevelingen van respondenten zijn:

- *De gemeente moet vooraf duidelijk en eerlijk aangeven wat de beïnvloedingsruimte bij samenspraak is.*
- *De gemeente moet zorgen voor méér of betere terugkoppeling over uitkomsten van samenspraak en over wat ermee gedaan wordt.*

Verder zijn er veel suggesties gedaan, die in het algemeen minder vaak genoemd zijn, maar die bijna alle zijn op te vatten als suggesties voor verbetering van de communicatie. Daarbij valt op dat een deel van de suggesties eigenlijk al in de praktijk wordt gebracht. Een greep:

- *benader mogelijke deelnemers actief / persoonlijk;*
- *maak gebruik van MijnOverheid om mensen te benaderen;*
- *maak gebruik van bestaande bijeenkomsten (zoek bewoners op op scholen, sportverenigingen, bejaardenhuizen etc.);*
- *maak meer gebruik van sociale media;*
- *organiseer bijeenkomsten per wijk;*
- *betrek bewoners tijdig;*
- *gebruik gezelligere locaties;*
- *maak gebruik van externe voorzitters;*
- *luister beter;*
- *maak gebruik van straatinterviews, zoek mensen op in winkelcentra;*
- *gebruik een online samenspraakplatform;*
- *waak voor selectieve aandacht voor degenen die zich het sterkst doen gelden;*
- *geef een duidelijke definitie van samenspraak.*

Bovenstaand overzicht kan niet volledig zijn: het verdient daarom aanbeveling nog wat te grasduinen in de complete lijst met suggesties.

Dat is bijlage III-4 ([p.39](#) t/m [49](#)).

2.4 resultaten panelonderzoek - vragen over online samenspraak

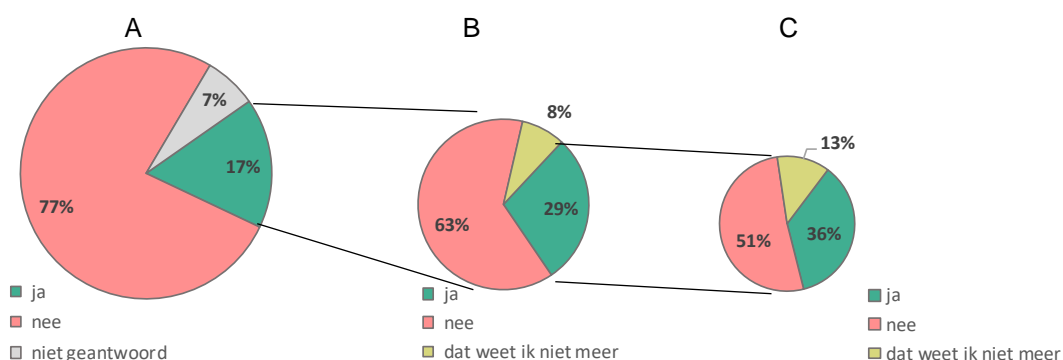
bekendheid van en deelname aan Doe mee

Sinds 2016 beschikt de gemeente over het platform *Doe mee Zoetermeer* voor online samenspraak. Aan alle panelleden is gevraagd of zij van *Doe mee* gehoord hebben. Dat blijkt voor 17% van de respons het geval te zijn (272 personen).

Van deze 17% heeft 29% wel eens een kijkje genomen op de website van *Doe mee*. Dat komt overeen met 5% van de respons (78 personen).

En van die 29% heeft 36% wel eens deelgenomen aan samenspraak via *Doe mee*. Dat zijn 28 personen, wat overeenkomt met een kleine 2% van de respons.

Figuur 2-5 maakt dit inzichtelijk. Op [p.29](#) staat een overzichtje van de onderwerpen waaraan men heeft deelgenomen. Het meest genoemd (door zes personen) is een discussie over vuurwerkvrije zones. In sommige gevallen is er de facto geen sprake van *Doe mee*-onderwerpen.

figuur 2-5 A - gehoord van Doe mee? (in procenten, n = 1.622)

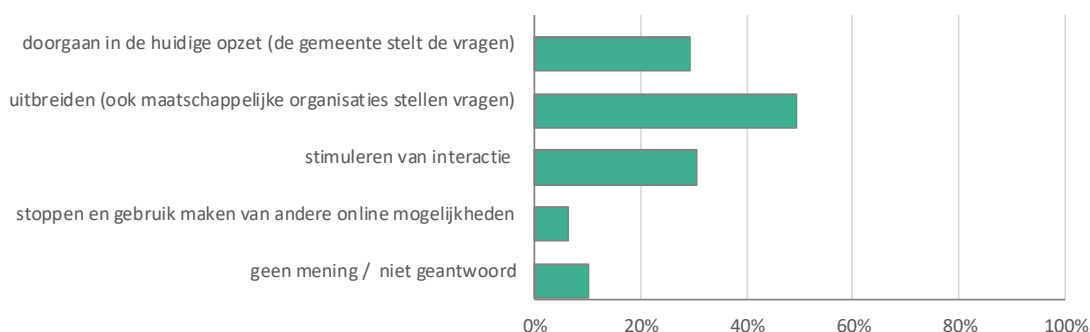
B - wel eens een kijkje genomen op de website Van Doe mee? (in procenten, n = 272)

C - wel eens deelgenomen aan samenspraak via Doe mee? (in procenten, n = 78)

toekomst van online samenspraak

Aan degenen die bekend zijn met *Doe mee* is gevraagd welke toekomst zij zien voor online samenspraak in Zoetermeer. Uit figuur 2-6 blijkt dat een grote meerderheid van deze respondenten wel wil zien dat de gemeente met dit platform doorgaat¹. Velen van hen kiezen daarbij voor - in de vraagstelling aangereikte - voorstellen voor uitbreiding van de functie van *Doe mee*:

- maatschappelijke organisaties de mogelijkheid bieden om via *Doe mee* vragen aan het publiek voor te leggen;
- deelnemers stimuleren om te reageren op elkaars meningen en stellingen.

figuur 2-6 welke toekomst voor Doe mee heeft de voorkeur? (in procenten, n = 272 - meer antwoorden mogelijk)

¹ Van de 80 respondenten die kiezen voor het antwoord 'doorgaan in de huidige opzet' kiezen er 32 óók voor een uitbreiding van de functie van *Doe mee*.

suggesties over online samenspraak

Zowel aan de panelleden die *Doe mee* wél kennen als aan degenen die *Doe mee* niet kennen is naar suggesties gevraagd voor verbetering van de online samenspraak in Zoetermeer. De reacties op deze vraag staan in bijlage III-5, respectievelijk op [p.50-52](#) en op [p.52](#) e.v.

reacties van respondenten die Doe mee kennen

Een aantal respondenten wijst op de noodzaak meer bekendheid te geven aan *Doe mee*; reclame maken.

Een aantal respondenten beschouwt online enquêtes ook als online samenspraak en doet daarvoor suggesties.

Sommigen benadrukken dat je ook niet-digitale kanalen moet blijven gebruiken.

Verder komen ook andere zaken terug die bij samenspraak in het algemeen aan de orde kwamen: mensen actief benaderen, terugkoppelen, luisteren.

reacties van respondenten die Doe mee niet kennen

Onder degenen die *Doe mee* niet kennen is één simpele suggestie zeer dominant: vergroot de bekendheid van online samenspraak. Daarvoor worden verschillende ideeën aangedragen, zoals combineren met sociale media, en met analoge middelen zoals kranten en brochures.

3

ONDERZOEK ONDER GEBRUIKERS *DOE MEE*

3.1 inleiding

Voor de evaluatie van *Doe mee* is naast het panelonderzoek onder inwoners van Zoetermeer ook een intern onderzoek gehouden onder gebruikers van *Doe mee*. Hiervoor zijn 46 medewerkers van de gemeente benaderd die waarschijnlijk in de afgelopen twee jaar *Doe mee* hebben gebruikt voor samenspraak rond hun project of beleidsveld. Met acht medewerkers hebben het team Onderzoek & Statistiek en de afdeling Communicatie een verdiepend vervolgesprek gevoerd over de uitkomsten van deze enquête.

doelstelling

Doel van het onderzoek is inzicht te krijgen:

- in het gebruik van *Doe mee*;
- voor welke onderwerpen gebruik is gemaakt voor *Doe mee*;
- of naast *Doe mee* ook andere communicatiekanalen zijn ingezet;
- of via *Doe mee* inwoners zijn bereikt die op een andere manier niet zouden worden bereikt;
- in de geschiktheid van *Doe mee* voor samenspraak;
- in hoe men de toekomst van *Doe mee* ziet;
- in wat aan *Doe mee* en samenspraak verbeterd zou kunnen worden.

respons

Van de 46 benaderde respondenten hebben er 27 de vragenlijst ingevuld; een respons van 59%. Deze respons zegt op zich niet zoveel. Het is mogelijk dat een deel van de benaderde mensen geen gebruik gemaakt heeft van *Doe mee* en daarom de vragenlijst niet heeft ingevuld.

Onder de respondenten bevinden zich acht beleidsadviseurs, vijf projectleiders en eveneens vijf communicatieadviseurs/-medewerkers. Negen respondenten hebben een andere functie ingevuld.

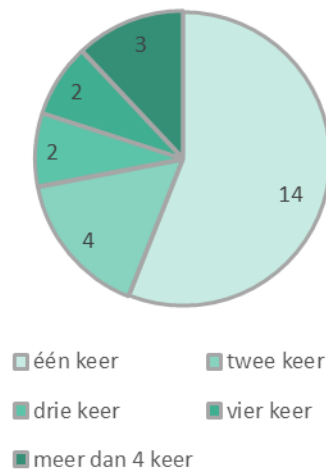
figuur 3-1 Functies van de respondenten. (aantal respondenten)

3.2 resultaten enquête onder medewerkers

gebruik van Doe mee

Van de 27 respondenten hebben er 25 in de afgelopen twee jaar gebruik gemaakt van *Doe mee*.

Meer dan de helft van de respondenten die *Doe mee* hebben gebruikt (14 van de 25) hebben *Doe mee* gebruikt voor één onderwerp. 11 respondenten hebben *Doe mee* voor twee of meer onderwerpen gebruikt.

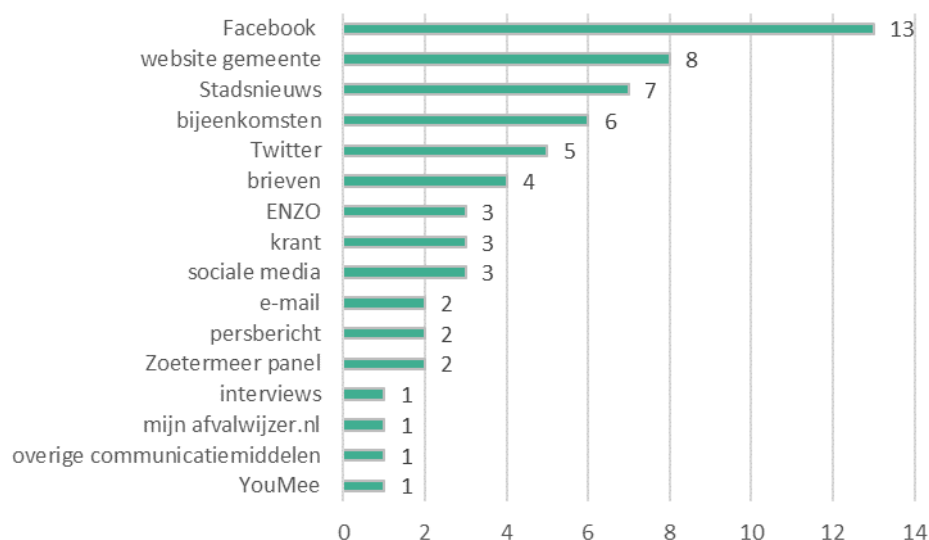
figuur 3-2 Aantal keer dat respondenten *Doe mee* gebruikt hebben. (aantal respondenten)

Doe mee is door de respondenten in totaal voor 20 onderwerpen gebruikt. Sommige onderwerpen / projecten zijn door meer respondenten genoemd (maximaal 3 keer).

Doe mee is zowel ingezet voor abstracte onderwerpen (conceptcoalitieakkoord, denk mee over samenspraak, mijn stad mijn toekomst, actualisatie binnenstad, standplaatsenbeleid, horecabeleid, reclamebeleid, preventie- en handhavingplan alcohol) als voor concrete onderwerpen (ontwerpwedstrijd glasbakken, inrichting Stadhuisplein, viskaart, fietsen in de Dorpsstraat, vuurwerkvrije zone, hondenkaart, kunst Stadhuis Forum, pannakooi Meerzicht, Dobbegebied, herontwikkeling Markt 10 en projecten stadsbeheer).

gebruik van andere communicatiekanalen

Van de 25 respondenten hebben er 21 ook gebruik gemaakt van andere communicatiekanalen. In totaal zijn 16 communicatiekanalen genoemd.

figuur 3-3 Aantal respondenten dat ook bepaalde andere communicatiekanalen gebruikt heeft (aantal respondenten)

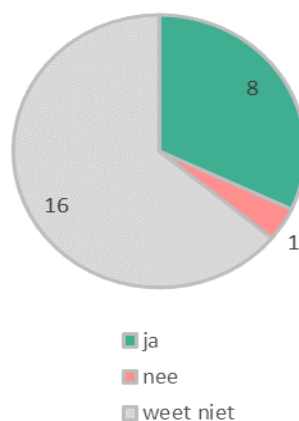
Facebook wordt het meest gebruikt: door 13 respondenten genoemd.

Facebookadvertenties zijn bij een aantal onderwerpen gebruikt om inwoners erop attent te maken dat onderwerpen op *Doe mee* staan. Gebruikers van Facebook die in Zoetermeer wonen en dat ook hebben aangegeven op Facebook, ontvangen dan een bericht.

Ook de website van de gemeente Zoetermeer en het Stadsnieuws worden gebruikt om onderwerpen die op *Doe mee* staan onder de aandacht te brengen.

toegevoegde waarde van Doe mee

Bijna een derde van de respondenten (8 van 25) geeft aan dat via *Doe mee* mensen worden bereikt die anders niet zouden worden bereikt. Eén respondent geeft aan dat dat niet het geval is. Bijna twee derde van de respondenten (16 van 25) geeft aan dit niet te weten.

figuur 3-4 Zijn via *Doe mee* mensen bereikt die anders niet bereikt zouden worden? (aantal respondenten)

Aan de respondenten die hebben aangegeven dat via *Doe mee* mensen bereikt worden die anders niet bereikt zouden worden, is gevraagd wie dat zijn.

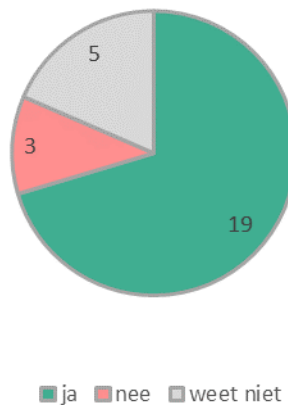
De respondenten geven aan dat het gaat om:

- mensen die niet in de specifieke groepen vallen die direct worden benaderd;
- specifieke groepen (bewoners van twee appartementencomplexen, aanvragers omgevingsvergunning);
- mensen die digitaal hun voorkeur willen geven;
- mensen die niet naar bijeenkomsten willen komen maar even snel hun mening willen geven;
- mensen die een afwijkende mening hebben.

Voor de volledige antwoorden zie bijlage V, tabel V-7 (p.67)

Biedt Doe mee voldoende mogelijkheden?

Ruim driekwart van de respondenten (19 van 27) is van mening dat *Doe mee* voldoende mogelijkheden biedt voor het toepassen bij samenspraak. Drie respondenten delen deze mening niet en vijf respondenten hebben daar geen mening over. Van de vijf respondenten die niet weten of *Doe mee* voldoende mogelijkheden biedt hebben er twee geen gebruik gemaakt van *Doe mee*¹.

figuur 3-5 *Biedt Doe mee voldoende mogelijkheden voor samenspraak?*
(aantal respondenten)

Aan de respondenten die van mening zijn dat *Doe mee* niet voldoende mogelijkheden biedt is gevraagd wat er ontbreekt. Volgens deze respondenten zou:

- het mogelijk moeten zijn om een specifieke groep bewoners te benaderen;
- het benaderen van bepaalde doelgroepen via een brief met inlogcodes eenvoudiger moeten;
- het invoeren van kaartbeelden eenvoudiger moeten zijn;
- het analyseren van de ingezamelde data eenvoudiger moeten zijn.

Voor de volledige antwoorden, zie bijlage V, tabel V-9 (p.67).

¹ Deze vraag is aan deze respondenten gesteld omdat de onvoldoende mogelijkheden een reden kan zijn geweest om geen gebruik te maken van *Doe mee*. Dat is dus niet het geval.

voorstellen voor verbeteringen

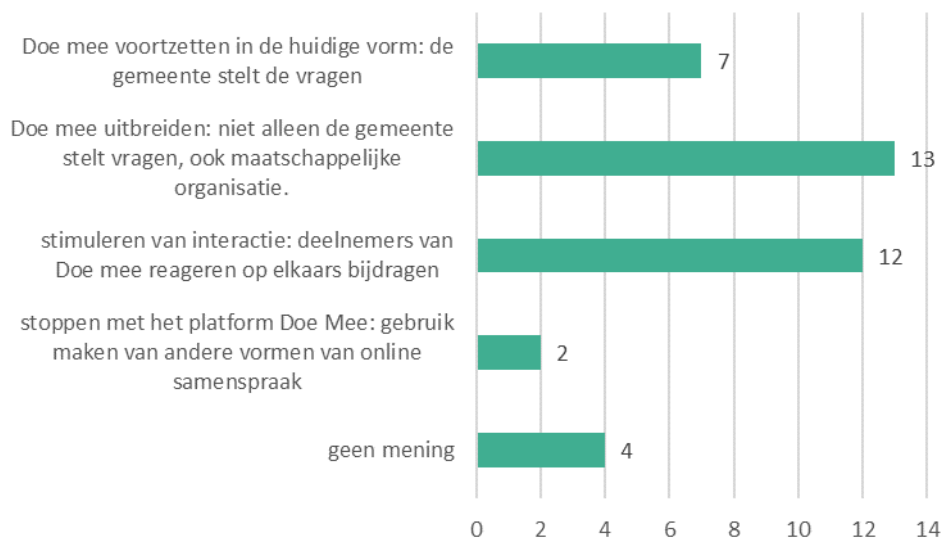
Naast de hierboven genoemde verbeteringsvoorstellen die voorwaarde zijn om voldoende mogelijkheden te bieden voor samenspraak, is gevraagd naar wat aan *Doe mee* verbeterd zou kunnen worden. Hieronder een samenvatting van de voorstellen:

- rapportage resultaten
- iets met de resultaten doen
- verbeteren bekendheid
- breder inzetten, alles via *Doe mee* leiden
- doel duidelijker omschrijven
- concrete onderwerpen
- andere organisaties onderwerpen laten agenderen
- geen of eenvoudigere login
- betere navigatiestructuur, meer vrijheid in vormgeving
- eisen stellen aan projecten en teksten die erop komen, meer empathie
- eenheid in lay-out en reactietermijnen
- één thema, jaarplanning met thema's, niet alles tegelijk
- medium ondergeschikt aan onderwerpen
- pagina aan opdrachtgever laten zien voordat hij online gaat

Zie voor een volledig overzicht van de verbeteringsvoorstellen bijlage V, tabel V-10 (p.67).

toekomst van *Doe mee*

Aan alle respondenten is gevraagd hoe ze de toekomst van *Doe mee* zien. De meeste respondenten (13) hebben het uitbreiden van *Doe mee* met onderwerpen van maatschappelijke organisaties aangekruist.¹ Op de tweede plaats komt het stimuleren van interactie tussen deelnemers (12 respondenten). Op de derde plaats komt *Doe mee* in de huidige vorm voortzetten (alleen vragen van de gemeente), 7 respondenten. Twee respondenten zijn van mening dat gebruik gemaakt kan worden van andere vormen van online samenspraak en dat met *Doe mee* gestopt moet worden. Vier respondenten hebben aangegeven hier geen mening over te hebben².

Figuur 3-6 Voor de toekomst van *Doe mee* zijn verschillende mogelijkheden denkbaar. Welke van de onderstaande mogelijkheden hebben jouw voorkeur? (aantal respondenten)

¹ De eerste en de tweede antwoordcategorie sluiten elkaar uit (dus of het eerst of het tweede antwoord).

² bij de laatste twee antwoordcategorieën was het niet mogelijk om nog een ander antwoord te kiezen.

suggesties voor verbetering van online samenspraak

Aan alle respondenten is gevraagd naar mogelijkheden om online samenspraak te verbeteren. Hieronder volgt een samenvatting van de reacties:

- om een echte discussie te voeren moeten ook ambtenaren, politici/wethouders op het platform actief zijn;
 - meer discussiemogelijkheden;
 - niet alle onderwerpen zijn geschikt; met name abstracte niet. De respons het hoogst bij onderwerpen uit de woonomgeving of waar veel mensen langs komen;
 - geen samenspraak om de samenspraak;
 - ook op papier reageren moet mogelijk blijven;
 - niet alles is een democratisch proces, laat dit duidelijk zijn voor de inwoner.
 - buiten op straat met een bordje aangeven als een bepaalde locatie op *Doe mee* staat;
 - Zoetermeer heeft zelf de kennis in huis om een tool samen te stellen;
 - ga verder met dit platform, zodat we opgebouwde kennis kunnen verzilveren, anders moeten we opnieuw beginnen;
 - eenvoudige digitale samenspraak: een poll op Facebook.
- Zie voor de volledige open antwoorden bijlage V, tabel V-12 ([p.68](#)).

3.2 vervolgesprekken met medewerkers

Acht respondenten (medewerkers) hebben aangegeven aan de hand van de resultaten van de enquête mee te willen denken over de toekomst van *Doe mee*. Er hebben drie gesprekken plaatsgevonden. Het resultaat van deze gesprekken komt in grote lijnen overeen met het resultaat van de enquête.

Alle medewerkers onderstrepen het belang van een goed functionerend online platform zoals *Doe mee*. Er worden mensen bereikt die je met andere kanalen niet kunt bereiken. Ook is online samenspraak goedkoper dan het organiseren van bijeenkomsten. Vervanging van bijeenkomsten door online samenspraak is echter niet wenselijk. Het zal een goede mix moeten zijn.

Alle medewerkers onderstrepen ook het belang van een goede terugkoppeling van de resultaten. Zoals een medewerker het verwoordt: 'Er moet een goede balans zijn tussen het halen en het brengen van informatie'.

De medewerkers zijn van mening dat *Doe mee* op dit moment over het algemeen voldoende technische mogelijkheden biedt. Wel geven ze het advies om de ontwikkelingen in online platforms en onze eigen website in de gaten te houden. Deze kunnen op een gegeven moment een reden zijn om voor een ander product te kiezen.

Ook is men het erover eens dat de toegankelijkheid en de bekendheid van *Doe mee* kan worden verbeterd. Hiervoor zijn een aantal suggesties gedaan.

Alleen met betrekking tot de toekomst van *Doe mee* geven de gesprekken een ander beeld dan de enquête. In de enquête komt naar voren dat ongeveer de helft van de respondenten het een goede zaak vindt dat ook andere maatschappelijke organisaties dan de gemeente dit platform zouden kunnen gebruiken en dat er meer interactie op het platform zou moeten plaatsvinden.

In de gesprekken bleek dat hieraan de nodige haken en ogen zitten: de gemeente is verantwoordelijk voor het platform. Het op *Doe mee* toelaten van andere maatschappelijke organisaties en het stimuleren van interactie vraagt om een intensievere begeleiding van het platform, terwijl daar geen capaciteit voor is.

4 AANBEVELINGEN

samenspraak algemeen

1. Bij de start van, of voorafgaand aan samenspraak is het van belang dat de gemeente zich realiseert welke beïnvloedingsruimte er is voor deelnemers aan die samenspraak. Liggen besluiten niet al grotendeels vast? Deze reflectie zou kunnen leiden tot het meer selectief toepassen van het samenspraakinstrument. Wanneer wordt besloten het instrument in te zetten is het van belang dat deelnemers van tevoren geïnformeerd zijn over de beïnvloedingsruimte.
2. Bij alle samenspraak verwachten Zoetermeeders (betere) berichten van de gemeente terug, zowel over de communicatie die tijdens het samenspraakproces plaatsvindt, als over de besluiten en maatregelen die de gemeente naar aanleiding daarvan neemt.

online samenspraak/ *Doe mee*

1. *Doe mee* is, ongeacht de bekendheid ervan, voor de gemeente van belang als platform dat voor iedereen openstaat. Die openheid is immers de kern van samenspraak. Toch zou dit platform bij een grotere bekendheid aan belang winnen. Dat is wat panelleden en medewerkers aangeven, met diverse suggesties om de bekendheid te verbeteren.
2. Zo'n online platform zou geen drempels moeten opwerpen voor mogelijke deelnemers. Toegang zonder een al te ingewikkelde login kan dat bevorderen. En wie weet zijn er ook nog andere drempels: nodigt bijvoorbeeld de naam Doe mee wel uit om mee te denken of te praten?
3. Een verbreding van de functie (openstellen voor vraagstelling door maatschappelijke organisaties en/of de rol als discussieplatform versterken) kan wellicht de belangstelling voor en de impact van *Doe mee* vergroten. Dit vergt echter wel een intensieve begeleiding vanuit de gemeente.

BIJLAGE I vragenlijst panelonderzoek

1 In Zoetermeer wordt het begrip samenspraak gebruikt voor het betrekken van inwoners en andere belanghebbenden bij de ontwikkeling van gemeentelijk beleid en projecten, en voor het ondersteunen van initiatieven vanuit de samenleving zelf.

Had u al eerder van het begrip samenspraak gehoord?

- ja
 niet van het begrip samenspraak, maar ik begrijp wel waar het voor staat
 nee [**>> Vraag 10.**]

2 Hebt u (anders dan via dit panel) wel eens deelgenomen aan samenspraak, in de afgelopen drie jaar?

- ja
 nee [**>> Vraag 8.**]
 dat weet ik niet meer [**>> Vraag 8.**]

3 Wat was het onderwerp / wat waren de onderwerpen van de samenspraak waaraan u hebt deelgenomen?

.....

4 Was vooraf duidelijk waarop u wél invloed kon uitoefenen en waarop níet?

- ja
 niet helemaal
 nee

5 Uw eventuele toelichting:

.....

6 Is voor u duidelijk geworden wat de gemeente doet met uw bijdragen aan deze samenspraak?

- ja
 nee

7 Uw eventuele toelichting:

.....

8 Hebt u suggesties of praktische tips om samenspraak te verbeteren?

.....

9 Wat vindt u van de praktische invulling van samenspraak op dit moment?

	helemaal mee eens	mee eens	niet eens, niet oneens	mee oneens	helemaal mee oneens	geen mening
(a) De gemeente organiseert samenspraak over te veel onderwerpen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
(b) Er lopen te veel samenspraaktrajecten tegelijk, waardoor ik moeilijk kan kiezen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

10 Sinds 2016 beschikt de gemeente over een platform voor online samenspraak. Dit platform heet *Doe mee* (<https://doemee.Zoetermeer.nl>). Op *Doe mee* vraagt de gemeente naar meningen en suggesties over zaken die met het gemeentelijke beleid te maken hebben.

Voorbeelden van onderwerpen:

- locaties voor laadpalen voor elektrische auto's;
- reclamebeleid.

Had u al gehoord van *Doe mee*?

- ja
- nee [**>> Vraag 15.**]

11 Had u al eens een kijkje genomen op de website van *Doe mee*?

- ja
- nee [**>> Vraag 13.**]
- dat weet ik niet meer [**>> Vraag 13.**]

12 Hebt u wel eens deelgenomen aan samenspraak via *Doe mee*?

- ja, namelijk:
- nee [**>> Vraag 13.**]
- dat weet ik niet meer [**>> Vraag 13.**]

- 13** Voor de toekomst van online samenspraak in Zoetermeer zijn er verschillende mogelijkheden denkbaar:
- *Doe mee* voortzetten in de huidige vorm (de gemeente stelt de vragen).
 - *Doe mee* uitbreiden: niet alleen de gemeente stelt vragen; ook maatschappelijke organisaties kunnen onderwerpen aandragen.
 - deelnemers van *Doe mee* worden gestimuleerd om te reageren op elkaars meningen en stellingen.
 - het platform *Doe mee* beëindigen; de gemeente zal dan het accent leggen op andere vormen van online samenspraak (bijvoorbeeld via sociale media).

Wat zou uw voorkeur hebben? (meer antwoorden mogelijk)

- doorgaan met *Doe mee* in de huidige opzet (de gemeente stelt de vragen)
- Doe mee* uitbreiden (ook maatschappelijke organisaties stellen vragen)
- stimuleren van interactie (deelnemers van *Doe mee* reageren op elkaars bijdragen)
- stoppen met *Doe mee*, en gebruik maken van andere online mogelijkheden
- geen mening

- 14** (laatste vraag) Hebt u andere suggesties om de online samenspraak in Zoetermeer te verbeteren?

[>> Einde onderzoek]

.....

- 15** (laatste vraag:) Hebt u suggesties om de online samenspraak in Zoetermeer te verbeteren?

.....

BIJLAGE II rechte tellingen panelonderzoek

tabel II-1 *al eerder van het begrip samenspraak gehoord? (vraag 1)*

	aantal	procent
ja	718	44,3
niet van het begrip gehoord, maar begrijpt wel waar het voor staat	650	40,1
nee	254	15,7
totaal	1.622	100,0

tabel II-2 *wel eens deelgenomen aan samenspraak in de afgelopen drie jaar? (anders dan via dit panel) (vraag 2)*

	aantal	procent	procent (geldig)
ja *	234	14,4	17,1
nee	980	60,4	71,6
dat weet ik niet meer	149	9,2	10,9
niet geantwoord	5	0,3	0,4
subtotaal (van samenspraak gehoord)	1.368	84,3	100,0
niet van toepassing	254	15,7	
totaal	1622	100,0	

* toelichtingen bij het antwoord ja: [p.31](#)

tabel II-3 *was vooraf duidelijk waarop men wél invloed kon uitoefenen en waarop niet?(vraag 4)*

	aantal	procent	procent (geldig)
ja *	115	7,1	49,1
niet helemaal **	78	4,8	33,3
nee ***	32	2,0	13,7
niet geantwoord	9	0,6	3,8
subtotaal (aan samenspraak deelgenomen in de afgelopen drie jaar)	234	14,4	100,0
niet van toepassing	1.388	85,6	
totaal	1.622	100,0	

* toelichtingen bij het antwoord ja: [p.35](#)

** toelichtingen bij het antwoord *niet helemaal*: [p.35](#)

*** toelichtingen bij het antwoord *nee*: [p.36](#)

tabel II-4 *is voor de respondent duidelijk geworden wat de gemeente doet met diens bijdragen aan de samenspraak?(vraag 6)*

	aantal	procent	procent (geldig)
ja *	136	8,4	58,1
nee **	86	5,3	36,8
niet geantwoord	12	0,7	5,1
subtotaal (aan samenspraak deelgenomen in de afgelopen drie jaar)	234	14,4	100,0
niet van toepassing	1.388	85,6	
totaal	1.622	100,0	

* toelichtingen bij het antwoord ja: [p.37](#)

** toelichtingen bij het antwoord *nee*: [p.37](#)

tabel II-5 *stelling: de gemeente organiseert samenspraak over te veel onderwerpen. (vraag 9a)*

	aantal	procent	procent (geldig)
helemaal mee eens	17	1,0	1,2
mee eens	75	4,6	5,5
niet eens, niet oneens	331	20,4	24,2
mee oneens	253	15,6	18,5
helemaal mee oneens	95	5,9	6,9
geen mening	499	30,8	36,5
niet geantwoord	98	6,0	7,2
subtotaal (van samenspraak gehoord)	1.368	84,3	100,0
niet van toepassing	254	15,7	
totaal	1.622	100,0	

tabel II-6 *stelling: er lopen te veel samenspraaktrajecten tegelijk, waardoor ik moeilijk kan kiezen. (vraag 9b)*

	aantal	procent	procent (geldig)
helemaal mee eens	16	1,0	1,2
mee eens	64	3,9	4,7
niet eens, niet oneens	283	17,4	20,7
mee oneens	257	15,8	18,8
helemaal mee oneens	103	6,4	7,5
geen mening	547	33,7	40,0
niet geantwoord	98	6,0	7,2
subtotaal (van samenspraak gehoord)	1.368	84,3	100,0
niet van toepassing	254	15,7	
totaal	1.622	100,0	

tabel II-7 *gehoord van Doe mee?(vraag 10)*

	aantal	procent
ja	272	16,8
nee	1243	76,6
niet geantwoord	107	6,6
totaal	1.622	100,0

tabel II-8 *al eens een kijkje genomen op de website van Doe mee? (vraag 11)*

	aantal	procent	procent (geldig)
ja	78	4,8	28,7
nee	172	10,6	63,2
dat weet ik niet meer	22	1,4	8,1
subtotaal (gehoord van Doe mee)	272	16,8	100,0
niet van toepassing	1.350	83,2	
totaal	1.622	100,0	

tabel II-9 *wel eens deelgenomen aan samenspraak via Doe mee?(vraag 12)*

	aantal	procent	procent (geldig)
ja, namelijk: ...*	28	1,7	35,9
nee	40	2,5	51,3
dat weet ik niet meer	10	0,6	12,8
subtotaal (kijkje genomen op <i>Doe mee</i>)	78	4,8	100,0
niet van toepassing	1.544	95,2	
totaal	1.622	100,0	

* ja namelijk:

- 3 keer
- Alle e-mails die ik krijg
- Binnenstad
- Hondenlosloopgebieden (**2 keer genoemd**)
- Ik heb mij daar ingeschreven
- kunst; horeca binnenstad
- Laadpalen en vuurwerk vrije zones
- Markt 10
- Meer kunst in Zoetermeer
- Mening over diverse onderwerpen gegeven.
- Panelonderzoeken voor reclamebeleid, voor binnenstad, voor prikkelarme kermis
- Plaats voor nieuw zwembad
- Toekomst 2030.
- Twee avonden.
- Visplekken
- Volgens mij over de nieuwe Afrika bebouwing
- Vuurwerk vrije zone (**6 keer genoemd**)
- Weet ik niet meer (**2 keer genoemd**)
- Zie eerder antwoord

tabel II-10 *welke toekomst voor Doe mee heeft de voorkeur (vraag 13 - meer antwoorden mogelijk)*

	aantal	procent
doorgaan in de huidige opzet (de gemeente stelt de vragen)	80	29,4
uitbreiden (ook maatschappelijke organisaties stellen vragen)	134	49,3
stimuleren van interactie	83	30,5
stoppen en gebruik maken van andere online mogelijkheden	17	6,3
geen mening	26	9,6
niet geantwoord	2	0,7
totaal (heeft gehoord van <i>Doe mee</i>)	272	100,0

BIJLAGE III toelichtingen panelonderzoek

III-1 onderwerp(en) van samenspraak waaraan deelgenomen (toelichtingen bij tabel II-2)

<i>onderwerpen waaraan deelgenomen</i>
• Aanleg nieuwe indeling groen
• Aanleg Willem-Alexanderplantsoen
• Aanplant van bomen ter vervanging van oude gevaarlijke populieren.
• afgelopen juni over de leefbaarheid in de wijk
• Afval / afvalscheiding (2 keer genoemd)
• Alle panelonderzoeken
• Bebouwing op Dobbe eiland, verplaatsing markt
• Bedrijfsonderwerpen
• Behoud Balijhoeve
• Bespreking van de bomen aan de kernbaan in Noordhove
• bestemmingsplan
• bewonersparticipatie
• Bewoonbaar Zoetermeer, over nieuwe woonwijken of gebouwen, beurt wijk
• Bezuiniging gemeente
• Binnen de VVE
• Binnen de ZLC, die vereniging die door de gemeente Zoetermeer na bijna 40 jaar gedogen het bestaan onmogelijk gemaakt wordt door het weigeren een vliegveld ter beschikking te stellen. Dit laatste is een onrechtmatige daad, waarover het college nog meer zal horen. In ieder geval ter verantwoording zal worden geroepen.
• Boerhavelaan e.o. (3 keer genoemd)
• Bomen (kap) in de buurt (2 keer genoemd)
• Bomen in de Sloepkade
• Bomenkap
• Bomenkap /platanen in Seghwaert (4 keer genoemd)
• Bouw Orthopedisch Centrum
• Bouw van orthopedisch centrum en parkeergarage. Parkeerproblematiek
• Brandveiligheid
• Brug over het Noord-Aa, HOM in Stadshart
• Buurt en bewoners
• Buurtpreventie
• Cadenza (2 keer genoemd)
• Cadenza 2, Markt 10, Central Park
• Centraal Park
• Centraal park / Markt / Dobbe / Sloop stadhuis (2 keer genoemd)
• Centraal park aan de markt en de torens die er komen
• Centraal park, Delftsewallen
• Congres(sen) voor kleine ondernemingen
• Cultuuronderwerpen zoals CKC
• De entree van Zoetermeer (2 keer genoemd)
• De opzet van een ontmoetingspunt Verlies in het Forum
• De wijk
• Dit betrof de verkeersverandering in de woonwijk waar wij als bewoners ons niet in konden vinden
• Diverse
• Diverse malen op het gebied van vergunningverlening
• Diverse onderwerpen , leefbaarheid ouderen , woon en veiligheid .
• Educatieve agenda
• Een outlet in het woonhart. Orthopedisch centrum en garage Lange Land ziekenhuis.
• Een speeltuintje in de wijk. Wij kregen verschillende opties en konden eruit kiezen
• Europa
• Fietsen in de Dorpsstraat
• Fietspad
• Gebiedsinrichting en verkeer
• 't Gilde-Samenspraak = Taalmaatje, al 9 jaar vrijwilliger.
• Groen in de wijk, uitgaan en parkeren
• Groenvoorziening wijk Meerzicht

onderwerpen waaraan deelgenomen

- Handhaving orde in Rokkeveen, vanwege overlast van jongeren2. bouw van jongeren woningen aan plataanhout
- Help een initiatief
- Herindeling wegen / kruising in de wijk
- Herinrichting WA Plantsoen
- Het inrichten van nieuwe parkeerplaatsen in onze buurt.
- Het opnieuw inrichten van de straat en het parkje
- Het organiseren van evenementen. Door verenigingen e.a. partijen.
- Hof van Seghwaert; Vlinder idylle Vrijwilligers
- Hoge nieuwbouw op het voormalig IBM-terrein
- Holland Outlet Mall (**5 keer genoemd**)
- HOM, orthopedisch centrum, bomen
- HOM, parkeren, verkeer
- Horeca, groenvoorziening
- Horecabeleid en -visie van de Zoetermeer
- In verenigings- en politieke vorm
- Indeling kinderspeelplaats Amaliaplaats
- Indeling openbare ruimte
- Infrastructuur
- inrichten openbaar gebied; aanleg speeltuin
- inrichting en ontwikkeling nieuwe Stadhuis
- Inrichting Noord-Aa gebied
- Invulling Balijhoeve
- Jongerenhuisvesting
- Jongerenwoningen in de wijk
- Jongerenwoningen Plataanhout
- kassa en eigen huis
- Kerkgemeente, school
- Keuze speeltuin Marijkestraat
- Kunstprojecten.
- Landschapsplan Noordelijk Plassengebied
- Leefomgeving winkelcentrum de Leyens
- Lid samenspraakgroep Bestuur lokaal fonds
- Mantelzorg
- Meer woningbouw
- Milieu en buurt
- Mobiliteit binnen Zoetermeer en inrichting publieke ruimte
- Moskee Roggeakker 2011
- Nationaal Panel Chronisch Zieken en Gehandicapten: groepsgesprek 'Langer thuiswonende ouderen' Discussiepunten waren vragen naar eigen ervaringen en ideeën over langer thuis wonen. Wat er nodig is om thuis te wonen met behoud van kwaliteit van leven? Wanneer dat moeilijk is? Wat er nodig is aan zorg? En wat moeten beleidsmakers in de gaten houden?
- Nederlandse taallessen
- Nieuwbouwplannen in naastgelegen gebied
- Nieuwe inrichting deel burgemeester Hoekstrapark (**2 keer genoemd**)
- Nieuwe speeltuin
- nieuwe speeltuin in het Hoekstrapark (vorige maand)- op mijn werk (niks met de gemeente te maken)
- NIPO en gemeente Zoetermeer
- Noord Aa; platanen Seghwaert
- Noord Aa
- Nutrihage
- o.a. herinrichting stadhuisplein: herinrichting Alexanderplantsoen/visie omgeving DIF/Bleiswijkseweg/toekomst Zoetermeer (via *Doe mee* platform: speeltuintje bij mijn huis (via enquête)
- Ondersteunen van initiatieven als adoptiegroen, wijkontwikkeling, winkelaanbod
- Onderwijs (van de overheid)
- Onderwijsvernieuwing
- Ontwerp groenvoorziening in de wijk
- Ontwikkeling bouw woningen Voorweg
- Ontwikkeling in de sport club
- Ontwikkeling stadshart en stadstuin
- Ontwikkelingen rondom de Zoetermeerse plas
- Ontwikkeling van software
- Op kerkelijk gebied

onderwerpen waaraan deelgenomen

- Openbare ruimte
 - Oplossing problemen kruispunt Kadelaan-Werflaan-Zijdewerf
 - Oplossingen voor te hard rijden in de wijk
 - Over de veiligheid in de wijk en suggesties
 - Over toekomst Zoetermeer
 - Parkeerbeleid / parkeerproblemen (**2 keer genoemd**)
 - Parkeerbeleid buitenom
 - Parkeerverlast Lange land Ziekenhuis; mantelzorgers
 - Plaatsen van een kinderspeeltuin op het grasveldje voor de deur
 - Plan voor de Seghwaertse weg
 - Platanen Seghwaert en geluidswering rond Australië weg
 - Politie en veiligheid
 - Project Delftsewallen
 - project Nutrihage
 - Projectontwikkeling Paletsingel / Zuidweg
 - Recent nog de nieuwe inrichting van de speeltuin bij het Kadoelerbos, eerder (misschien langer dan 3 jaar geleden) de plaatsing van het honden-uitren-veldje in het park achter het Kadoelerbos
 - Referendum en Verkiezingen
 - Renovatie speeltuin
 - Repertoire van muziek
 - Samenspraakgroep, station Bleizo en momenteel de woningbouw aan de Hugo de Grootlaan en de Schaalsprong.
 - Samenleving. Zoetermeer? Stadshart ? jongeren? Zoetermeer op weg naar 2030
 - Schaalsprong (**2 keer genoemd**)
 - Seghwaertpark
 - sociale zekerheid
 - Speeltoestellen in de buurt / speeltuin **7 keer genoemd**
 - Speeltuin de Spil, Speeltuin Hoekstrapark, ontwikkeling Zenobia gebied.
 - Speeltuin in het Hoekstrapark
 - Speeltuin. Boomkeuze
 - Stadspark
 - Taalmaatjes (**2 keer genoemd**)
 - Te lang geleden: is uit mijn herinnering
 - Te weinig parkeer gelegenheid in Meteoorsteen
 - Uitbreiding gebouw school
 - Uitvoering van het nieuwe Bredewater: Mandelabrug-omgeving zijde Driemanspolder.
 - Vaarbeleid Zoetermeerse plas
 - Van gedachten gewisseld over een buurtcentrum in Driemanspolder.
 - Veiligheid / veiligheid in de wijk (**8 keer genoemd**)
 - Veiligheid in de wijk Buytenwegh / De Leyens
 - Vergeten
 - Verkeersveiligheid
 - Vernieuwing van het bomenbeleid
 - Verschillende onderwerpen op democratische school v.d. kinderen
 - vervanging bruggetje over de Violiervaartavond over vluchtelingen
 - Via diverse enquêtes van de gemeente
 - Vierstroom en Postiljon
 - Vrijwilligerswerk
 - Vuurwerkvrjje zone - Woonmall
 - Warande Stadspark
 - Was bij de opening van het Forum (nieuwe stadhuis). Onderwerpen waren parkeren in de wijk, mantelzorg, onderhoud openbaar groen.
 - Was team Dorp Stadshart
 - Werk-gerelateerde zaken
 - Werkgroep verkeer en openbare ruimte
 - WhatsApp buurtpreventie. Ik ben beheerder van een groep.
 - Wijkinspraak
 - Wijk verkeersgroep Rokkeveen
 - Wijk- / buurtaangelegenheden groen
 - Windmolens Balijbosnieuw paviljoen Balijhoeve. Verplaatsen zuileiken Ebbehout
 - Winkelgebied / beleid gemeente
 - WMO (**2 keer genoemd**)
 - Wmo en groei
 - Woningbouw
-

onderwerpen waaraan deelgenomen

- Woningbouw aan het Plataanhout
 - Woningbouw MLK-laan
 - Woningen, huizenmarkt
 - Woongenot in de Dunantstraat en ook behandeling van seniorenburgers in de wooncomplexen.
 - Wijk en woonomgeving (**2 keer genoemd**)
 - Zaken die van belang dan wel voor verbetering vatbaar zijn in de wijk Buytenwegh-De Leyens.
 - Zanzibarplein
 - Zegwaartseweg inrichting
 - Ziekenhuis
-

III-2 Was vooraf duidelijk waarop men wél invloed kon uitoefenen en waarop níet?

a. toelichtingen bij tabel II-3, antwoord ja

- Alle mogelijke opties stonden open
- Alleen nooit wat van gemerkt
- Betrof samenwerking tussen gemeente en RVOZ
- Bruggetje: ja; niet helemaal: vluchtelingenavond
- Door gemeente werd iets uitgedacht, burgers moesten het daar maar mee eens zijn.
- Geen of weinig invloed
- Het was vooral gericht op de vraag wat een buurtcentrum voor functie zou moeten hebben.
- Het was wel duidelijk maar vaak staan de plannen alvast en is de samenspraak er om te voorkomen dat er veel heisa ontstaat over een te ondernemen actie
- Iedere mening telt.
- Ik weet wat de ruimte is bij dit soort processen. Maar de meeste bewoners vonden de communicatie over waar over nou eigenlijk - en in welke mate - kon worden meegesproken volkomen onduidelijk. En helaas begrijp ik dat.
- ik zou het geen invloed willen noemen: ik heb geprobeerd om mensen te helpen bij inburgering
- je probeert het maar het heeft geen invloed
- [naam] zorgt daarvoor
- maar alles was al voorgebakken door de gemeente
- Mijn stem gaat op in de massa (normale verdeling) hierdoor is mijn invloed gedaald naar bijna nul
- nergens op
- Nergens op. De samenspraak was naar mijn gevoel een pro-forma actie omdat het beleid / besluit (wederom naar mijn gevoel) allang was bepaald
- Verschillende werkgroepen
- Vooraf werd duidelijk gesteld dat ieders inbreng welkom was (geen vooraf opgelegde restricties), zowel t.a.v. het aantal te herplanten bomen als de plaats waar zij zouden komen
- We kunnen als bevolking zonder medewerking van de raad helemaal niets. Ten hemel schreiend is dat. De democratie in onze samenleving is verre te zoeken.

b. toelichtingen bij tabel II-3, antwoord niet helemaal

- als verschillende deelnemers verschillende ideeën hebben, is niet bij voorbaat duidelijk wat het effect is op de uiteindelijke plannen en welke plannen daadwerkelijk worden uitgevoerd.
- Altijd goed om je opinie te geven, maar of het doordringt tot aan de juiste "hoogte" ?
- Bewoners leken te denken dat de bijeenkomst bedoeld was om alle klachten te luchten i.p.v. constructief mee te denken over het park. Ik weet niet of dat voorkomen had kunnen worden met duidelijkere informatie vooraf.
- Blijkbaar, want uiteindelijk trok de gemeente haar eigen plan.
- Bouw was al gepland voor inspraak
- Daarom naar samenspraak gegaan.
- De meeste enquêtes zijn oriënterend voor de gemeente. Ik ga ervan uit dat de uitslagen serieus genomen worden en meewegen in de besluitvorming.
- Er blijkt achteraf toch altijd al een boel vast te zijn gelegd door ambtenaren en politiek, waardoor je je soms als burger slecht gehoord vindt
- Er werden een aantal keuzes voorgelegd. Later bleek dat de keuzes niet goed waren en is er een nieuw voorstel voorgelegd
- Ging meer om inventarisatie
- Het was een protestactie
- Ik had begrepen dat in workshops input zou worden opgehaald, het resultaat gedeeld en daarna doorvertaald in een plan waarop gereageerd kon worden. Het bleek alleen om het collecteren van ideeën te gaan. Geen samenspraak. En in het evenementenbeleid werd een van de grootste niet door de Gemeente ingekochte evenementen niet genoemd.
- Ik kon er niet uit opmaken hoeveel mijn stem er toe deed.
- Ik was meer benieuwd naar hetgeen van gemeentewege te berde zou worden gebracht aan verbeter- c.q. aandachtspunten.
- Is net gebeurd. Plannen en daarop volgende instemmingsmogelijkheden nog niet duidelijk
- Konden onze mening geven en er werd na klachten aangegeven wat men gaat veranderen
- Mijn vrouw en ik hebben het opgevat als voorlichting en uitwisselen van ideeën
- Soms wel. Bij Bredewater zeker.
- Uiteindelijk blijft het een spel met als randvoorwaarden m.n. geld en beleid
- Uiteindelijk heeft de Gemeente bij mijn weten maar een gedeelte van het uniforme advies overgenomen
- We mochten ideeën genereren over hoe het eruit zou komen te zien.

c. toelichtingen bij tabel II-3, antwoord nee

-
- Bij de klankbord groep over station Bleizo werkt de samenspraak goed. Bij de schaal sprong is het allemaal een beetje vaag en bij de andere dingen heb ik het idee dat gemeente niet luistert naar wat er gezegd wordt. Hierdoor krijg je het idee dat het voor de gemeente een verplicht nummertje is en dat alles al van tevoren bepaald is en dat er helemaal geen invloed waar dan ook op is uit te oefenen.
-
- Bij mij kwam het over als dat de gemeente van plan was / is deze ontwikkeling "door te voeren".
-
- Desbetreffende ambtenaren hebben geen luisterend oor.
 - Er is ons door de gemeente een worst voor gehouden
 - Er leek al zoveel vast te liggen van tevoren
 - Er was alleen een uitnodiging voor een inloopbijeenkomst in het kader van samenspraak.
 - Gemeente wist al wat ze eruit wilden laten komen
 - Het is een volledig wassen neus. Als ze het niet uitkomt trekt het politiekcorrecte apparaat zich nergens iets van aan!
-
- het plan stond al vast. Dus liever geen wijzigingen
 - Het was een eerste kennismaking.
 - Het was meer het zenden van informatie. Invloed lijkt (of is zelfs) zeer klein.
 - In feite lagen de plannen al in beton gegoten muurvast
 - Indruk dat het alleen pro forma was
 - Is constant om gevraagd, werd niet duidelijk
 - Weinig relevante informatie en het dendert door
-
- Wereld gebracht als info avond maar uiteindelijk ging het om ideeën op te halen bij omwonende. Vervolgens heeft wethouder niets gedaan met ideeën. Er is totaal geen knoop doorgehakt waardoor over 3 jaar een soortgelijke sessie gehouden moet worden.
-

III-3 Is voor de respondent duidelijk geworden wat de gemeente doet met diens bijdragen aan de samenspraak?

a. toelichtingen bij tabel II-4, antwoord ja

- Afwachten of tussen zeggen en doen niet te veel verschil gaat optreden
- Alleen collecteren en de indruk van inspraak suggereren.
- De gemeente neemt de bijdragen van de deelnemers in overweging
- Er is een Speeltoestel geplaatst, weet niet of dit de keuze is, waarvoor gekozen is. Er is geen informatie meer gekomen.
- Financieel wanbeleid. We hadden een zwembad toch verkopen en nu weer een nieuw of het niks kost. Een tramstation aanleggen waar niemand belang bij heeft. Plannen voor 2 maal een winkelcentrum terwijl de zaken om de beurt in de armoede komen door de veel te hoge huur. gaat niet door allemaal maar de kassa loopt....
- Gemeente doet samenspraak voor de vorm (omdat het moet) maar is niet feitelijk geïnteresseerd in andere argumenten
- Gemeente verzamelt en er wordt na voldoende klachten een project opgesteld
- Gevoel blijft hangen dat ze alleen luisteren en rekening willen houden mits dat hun hoofdplan / thema niet doorkruist
- Helaas is er wel het een en ander fout gegaan in de communicatie tussen de voorzitter van de samenspraakgroep en de ambtenaren bij de gemeente waardoor verwachtingen niet uit zijn gekomen.
- Het is nog in behandeling.
- Het voorstel van de buurtbewoners, dat compleet verschilde van de door de gemeente voorgestelde aanpassing, is uitgevoerd.
- Het zijn pionnen in het spel om plannen te maken. Het resultaat is nog niet bekend
- Ik begrijp dat de uitkomst als advies wordt beschouwd.
- In hoofdlijn ja, communicatie van achtergrond uiteindelijk besluit is niet altijd optimaal (afweging niet altijd duidelijk)
- Ja, niet naar luisteren
- Maar het is onduidelijk of en hoe zwaar de inbreng wordt meegewogen
- Misschien iets de plannen wijzigen maar de grote lijn vast houden
- Niet bij alle onderwerpen
- Niet veel. Trekken hun eigen plan.
- niet zo veel / weinig (**2 keer genoemd**)
- Niets / helemaal niets (**5 keer genoemd**)
- niets, ze doen gewoon wat al onderhands beslist is met ontwikkelaar
- Niks, slechts routinematige bewegingen om de indruk te wekken dat er kan worden meegedacht.
- Voor een betere samenleving moet men samen spreken.
- Vooraf in een bijeenkomst uitleg gegeven
- Weinig of niets, afhankelijk of het wel of niet in het gemeentelijk plaatje past
- Wel iets mee gedaan, want het buurtcentrum is er officieel gekomen.
- Wij dachten er in goed onderling overleg geslaagd te zijn om een mooi gevarieerd bomenplan te hebben verwezenlijkt. Dit is ook zo, inclusief tekeningen, gecommuniceerd. Groot was dan ook de verbazing en frustratie dat een ambtenaar daarna, zonder enige communicatie naar de overige deelnemers aan de inspraak, een klacht van een bewoner heeft gehonoreerd door een boom minder te laten planten. Hiermee geheel voorbijgaand aan het principe van samenspraak!
- Ze gebruikten het bijdrage volgende samenspraakavond
- Zij neemt het mee in de afweging, maar hoe dat gebeurt n welke factoren nog meer invloed hebben op de uiteindelijke keuze blijft onduidelijk
- Zo goed als niets of zelfs helemaal niets. je wordt als burger niet gehoord, ook niet als je een grotere groep mensen vertegenwoordigd.

b. toelichtingen bij tabel II-4, antwoord nee

- Architect wijkt op belangrijke punten af van de uitgangspunten van zijn opdracht. Het is niet duidelijk wat de gemeente hiermee doet en wat er met de inspraak hierop wordt gedaan.
- Besproken plan lijkt niet door te gaan.
- Bruggetje: ik wacht nog op een definitief standpunt
- De opvolging en het tijdsplan zijn onduidelijk
- De uitkomsten van deze herinrichting is mij niet bekend. De plannen die ik gezien heb moesten nog naar het College van Zoetermeer
- Deels. Ik denk dat ze de ideeën meenemen maar dat mening gemeente en projectontwikkelaar doorslaggevend zijn. Ook bewijs voor. Voorop stond appartementen, worden driehoog en bij 1e bijeenkomst bleek dat het al vier wordt; anders was t niet rendabel

- Er is geen terugkoppeling geweest / hoort er niets meer over (**5 keer genoemd**)
- Ernaar gekeken en hard gelachen, vrees ik
- Gemeente is politiek, politiek zegt ja doet nee. Politiek is eigenlijk een grote verholde leugen
- Gemeente is vooringenomen
- Graag terugkoppeling van de uitslag van het onderzoek
- Helaas heb ik hier geen inzicht in.
- Het had niets met de gemeente te maken
- Ik denk dat de gemeente er wat mee doet wanneer het past in de plannen.
- Ik heb al zeker aan twintig e-mails meegewerkt. De gemeente weigert om een klein e-mailtje terug te sturen met het resultaat. de gemeenteambtenaren hebben het zeker te druk daarvoor.
- Ik zou graag willen weten of er nog andere belangen spelen en/of andere partijen een stem hebben en hoe zich die verhouden tot die van mij.
- M.i. te weinig
- Misschien verder op de hoogte houden via e-mail.
- Naar mijn mening heeft de gemeente niets gedaan met alle aanbevelingen van alle werkgroepen. Tenminste niet zichtbaar. De vooringenomen standpunten van de gemeente zijn wel doorgevoerd.
- Naar mijn mening organiseert de gemeente wel bijeenkomsten maar schuift zij de bezwaren heel makkelijk van tafel zonder daar goed uitleg over te geven.
- Nee er is bijvoorbeeld geen uitslag bekend gemaakt van het stemmen op de ontwerpen.
- Nee want naderhand zijn alle plannen overboord gekieperd
- Niet altijd, omdat de belangen soms strijdig zijn. Ook al krijgt samenspraak de categorie advies, dan nog ontstaat het gevoel dat er te weinig echte invloed is
- Niet altijd. Gevoel dat wel wordt geluisterd, maar niets wordt meegenomen in nadere overwegingen
- Nog niet geheel overtuigd van de zin hiervan
- Omdat mijn persoonlijke mening ondergesneeuwd wordt in het land der compromissen
- Uiteindelijk zijn de plannen doorgevoerd zonder wijzigingen die rekening hielden met onze wensen.
- Want de terugkoppeling ontbreekt vaak.
- Weinig; is van tevoren al politiek bepaald
- Zie er niet altijd iets van terug

III-4 suggesties / praktische tips om samenspraak te verbeteren

suggesties / praktische tips voor verbetering samenspraak

- 1. Vooraf duidelijk aangeven waar je wel of geen invloed op hebt. Vertel of het informatie is, inspraak, brainstorm etc. Dan weet je hoeveel zeggenschap je hebt.
- 2. Consistenter zijn in je beleid, dus niet van 3 naar 4 lagen.
- 1. Vooraf heel helder communiceren waarin de bewoners wel of niet kunnen participeren:
- 2. Duidelijk vooraf communiceren wat het resultaat/beslissing gemeente inhoudt wanneer de bewoners er onderling niet uitkomen:
- 3. Het belangrijkste: stick to the plan! Niets is zo frustrerend wanneer een ambtenaar naar eigen idee en zonder ruggespraak meegaat in een enkele bewoner die het moeizaam bereikte compromis aan z'n laars lapt en "wel even met de ambtenaar regelt" dat een van de bomen toch niet wordt geplant op een voor hem / haar ongewenste plek.
- Aangezien ik er niet van had gehoord, wellicht eens andere communicatiekanalen proberen?
- Actief en fysiek benaderen van gesprekspartners en niet via de media.
- Actievere benadering vanuit de gemeente om gemeenschapszin te bevorderen. Samenspraak gaat beter als mensen zich echt betrokken voelen.
- Adequaat reageren op terugbelverzoek. Communicatie is sleutelwoord.
- Af en toe ook iets van vrijheid om aan te geven wat er kan verbeteren. Bijvoorbeeld het aantal afvalbakken in Zoetermeer. Er is aangetoond middels onderzoek meer afvalbakken met voldoende grote opening is minder zwerfvuil. In Zoetermeer zijn er bijzonder weinig afvalbakken.
- Afschaffen
- Alleen voor zover het onderwerpen betreft die ons leven raakt, dus op dit moment nee
- Als burger heb ik een poging tot samenspraak gedaan met de afdeling Groenvoorziening. Helaas is er niet meer gereageerd na mijn rappel.
Tip: Beantwoord netjes ingekomen e-mails.....
- Als er een afspraak is niet steeds weer veranderen, op tijd uitvoeren en niet weer een brief sturen dat het niet op tijd gaat lukken
- Als er iets in een buurt speelt dit via een nieuwsbrief bekend maken met link of enquête en zo inwoners bij hun eigen buurt betrekken.
- Als het door de gemeente meer wordt beschouwd, als sociaal noodzakelijk, dan sociaal wenselijk.
- Als het gaat om de plaats van het nieuwe zwembad zie ik de gemeente geen samenspraak houden met de huidige gebruikers van het terrein van Doornenplantsoen. De planvorming is niet transparant en komt voort uit een oude manier van politiek bedrijven door de gemeente Zoetermeer. Bij samenspraak stel ik mij dan wel iets anders voor.
- Als ik er geen ervaring mee heb hoe kan ik dan iets ter verbetering aangeven
- Als je geen ervaring hebt wordt het moeilijk om deze vraag te beantwoorden.
- apps die daadwerkelijk alleen voor samenspraak worden gebruikt.
- Begrip samenspraak mag verduidelijkt worden. Heb lang gedacht dat het met "taallessen" te maken had (immigranten, laaggeletterden).
- Belanghebbende rechtstreeks benaderen
- Beleidsmedewerkers moeten eerlijk zijn naar zichzelf toe. Ze hebben vaak helemaal geen zin in samenspraak. Ze doen het maar een beetje voor de Bühne. Ze zitten niet te wachten op de visie of ideeën van burgers dat kost ze meer werk. Ze moeten "samenspraak" niet voor de show doen!
- Benader mensen persoonlijk bijvoorbeeld d.m.v. huis-aan-huis brieven
- Beter communiceren, betere voorlichting (**6 keer genoemd**)
- Beter op de kaart zetten
- Beter uitdragen via de media dat de mogelijkheid er is.
- Beter communicatie erover aan burgers en willekeurig gekozen huisbezoeken afleggen in de wijken en buurten. Tijdens zo'n huisbezoek ontvang je 1000% meer informatie en suggesties, dan via enquêtes en dergelijke! 'Mensen vinden het wel goed zo', word vaak gedacht. Verkeerd gedacht, omdat er geen animo meer is voor het invullen van enquêtes/ het reageren op een brief of iets dergelijks. De betrokkenheid moet je letterlijk uit huis gaan halen, dan komt het wel weer goed!
- Beter communicatie vooraf van wat wel en niet mogelijk is. Houdt de discussie zuiverder
- Betrek mensen voordat beslissingen worden genomen vooraf
- Bewoners actief benaderen
- Bewoners actief benaderen en echt luisteren
- Bij aanvang aangeven welke randvoorwaarden er zijn, na besluitvorming inhoudelijk aangeven welke afwegingen er gemaakt zijn.
- Bij belangrijke zaken die alle inwoners aangaan een gemeentelijk referendum organiseren.
- Bij concrete punten dit aan betrokken burgers vragen

suggesties / praktische tips voor verbetering samenspraak

- Bij de betrokkenen zijn de emoties een belangrijk onderdeel. probeer deze goed te reguleren en naar de achtergrond te krijgen Zodat de rede en argumenten weer de voorgrond krijgen
- Bij het ophalen van meningen gebruik maken van middelen die goed gevonden worden, waaronder social media. Ik kan geen onderwerp bedenken waar de mening van bewoners opgehaald is.
- Bij inrichting van nieuwbouwwijken/binnenstedelijke nieuwbouw in samenspraak met de nieuwe bewoners naar de inrichting van het groen kijken, alsmede hangplekken voor de jeugd
- Bij inspraakrondes, bijvoorbeeld in wijken of straten, ook goed oor en oog hebben voor de argumenten van de minder harde schreeuwers.
- Bijeenkomsten in de wijk houden en de buurtbewoners uitnodigen. Zo weet je wat er leeft.
- Bijeenkomsten per wijk te organiseren
- Bijvoorbeeld via een Facebook account of in de krant?
- binnen de gemeente spijkers met koppen slaan en niet wachten tot voor of na verkiezingen.
- Blijf waakzaam voor de groep die zich niet laat horen (zich niet mengt in het debat). In een maatschappij waar nuance verdwijnt is juist deze groep van belang
- Blijven consulteren
- Brainstormsessies
- Bredere oproep tot samenspraak. Daarnaast ook via andere methode, niet alleen via 'een avond'. Bijvoorbeeld via online enquêtes of op straat vragen.
- Breng de samenspraak naar de betrokkenen, dus naar en bij de doelgroepen in de wijken zelf, op tijdstippen dat zij niet werken en ook beschikbaar zouden kunnen zijn. Verder, maak de bijeenkomsten bekend via e-media i.p.v. lokale sufferdjes. Denk hierbij ook aan e-mail i.p.v. Facebook, etc. Veel mensen willen van deze laatste categorie geen gebruik van maken. Als laatste voor nu, veel mensen hebben het gevoel dat het geen zin heeft om samen te spreken, want de politiek doet toch waar zij zin in heeft, denkt en vindt men. Zonder een blijvende oplossing voor het laatste heeft samenspraak weinig zin.
- Bureaucratie beperken door sneller handelen, minder externe adviesbureaus inhuren
- Burgers actief informeren en het gevoel geven dat ze daadwerkelijk inspraak hebben
- Burgers direct aanschrijven wanneer er samenspraak wordt gevraagd m.b.t. stad en/of wijk aangelegenheden.
- Daadwerkelijk luisteren naar de burger. En niet doen wat de plannen waren maar wat de burger wil.
- Daar ben ik geen ster in, sorry
- Daar heb ik nooit over nagedacht
- Dat de gemeente wat sneller is met terug koppelen aan bewoners
- Dat gebeurt volgens mij al, door allerlei gesprekken in de wijk met burgemeester. misschien wat breder gaan doen dan veiligheid en wijkplannen.
- Dat is heel moeilijk, via de Streekbladen bereik je een hele hoop mensen en op Facebook ook. Naar vergaderingen komen de mensen niet er moet veel beter naar het eigen volk geluisterd worden, want alles wordt maar beslist terwijl de mensen er tegen zijn.
- Dat stelletje politiek correcte, slappe knieën bezittende en zwakke heelmeester politici heel snel ontslaan!
- De bewoners eerder en beter betrekken bij de wijzigingen in de samenleving (Een uitnodiging voor een inloopavond meer dan 2 weken van tevoren sturen en de inloop niet tegen vakantie tijd doen zodat veel mensen er toch niet zijn). Beter luisteren naar de bezwaren van omwonenden en als de gemeente dingen toch doorzet geef daar een goede verklaring voor zodat mensen begrijpen waarom. Neem inwoners serieus, veel mensen voelen zich aan de kant gezet door de manier waarop de gemeente beslissingen neemt.
- De bewoners nog beter bij 't proces betrekken.
- De burger het gevoel geven dat ze er echt toe doet.
- De burger op regelmatig(er) basis informeren over zaken die voor hem/haar van belang zijn, c.q. die spelen in de directe omgeving van de burger.
- De burgers eerder bij veranderingen betrekken
- De diversiteit binnen de gemeente vergroten dan wel uitbreiden.
- De gemeente doet mijns inziens goed haar best. Ik heb een aantal malen een uitnodiging gekregen voor samenspraak in Driemanspolder. Helaas heb ik door andere afspraken / prioriteiten daar geen gehoor aan gegeven.
- De gemeente geeft veel aandacht aan degene die een "ander" idee heeft, zodat de meerderheid die geen problemen heeft met bijvoorbeeld het bouwplan niet gehoord wordt. De aandacht gaat vooral naar de protesten
- De gemeente legt een vraag of meerdere scenario's voor aan het panel en de panelleden kunnen hier on line op reageren
- De gemeente moet goed luisteren naar initiatieven van de burgers zodat daar het beleid op kan worden afgestemd.
- De gemeente moet heel duidelijk maken wat met de uitkomst van het advies is gedaan.

suggesties / praktische tips voor verbetering samenspraak

- De informatieavonden worden meestal goed bezocht. Dus daar zou ik zeker mee door gaan. Via berichten huis aan huis kan iedereen het lezen. Persoonlijke uitnodigingen sturen.
 - De juiste doelgroepen bij elkaar zien te krijgen.
 - De kwaliteit van de gespreksleider is bepalend voor de durf van mensen om hun mond open te doen en ieder aan het woord te laten komen: kortom een dijk van een gespreksleider inzetten
 - De mensen het vertrouwen geven dat zij serieus worden genomen.
 - De samenspraak bestaat maar uit een klein gedeelte om de bewoners het idee te geven dat zij inspraak hebben. Voor het grootste deel staat de bestemming echter al vast. Dat moet omgekeerd worden, zodat de mensen écht wat te zeggen hebben.
 - De wethouders moeten gewoon tijd vrij maken om telkens de wijken in te gaan en met de mensen praten. niet alleen wanneer er verkiezingen zijn. het is een grote grap te horen dat ze het te druk hebben. Eenieder richt zijn eigen agenda in. Indien de gemeente het publiek erbij wil betrekken, niet alleen voor de grap, moet ze tijd vrij maken en naar ze toe gaan. Wij moeten toch ook voor elke wissel naar het gemeentehuis komen ?
 - Deelnemers in ieder geval op de hoogte brengen van het besluit
 - Definitie samenspraak opstellen
 - Democratische kaders scheppen en de bevolking voorlichten
 - Digitaal, chats etc.
 - Digitaal, of uitnodigen
 - Digitale discussie groepen beter organiseren
 - Discussiegroepen per wijk
 - Dit is een mooi middel; verder denk ik dat open inschrijvingen op de gemeentewebsite kunnen helpen
 - Dit weet ik echt niet, vind het moeilijk.
 - Doel expliceren wat wel mogelijk en vooral wat niet mogelijk is
 - Doen wat men belooft
 - Door echt te luisteren naar wat mensen zeggene niet bij voorbaat al een keuze gemaakt te hebben.
 - Door geen beslissing te nemen hoe het parkeerprobleem op te lossen (er zijn altijd wel mensen die er tegen zijn dat bij hun voorkeur op de Natuursteenlaan parkeerplaatsen worden geschapen, terwijl zij in de Meteorsteen de problemen veroorzaken) blijft het bij het oude, zonder oplossing. Uit een samenspraak moet wel een oplossing komen anders hoef je niet mee te doen.
 - Door heel goed te luisteren en niet het eigen standpunt door te drukken.
 - Door zowel externe als intern te kijken of er meer animo te behalen valt.
 - Duidelijk maken met behulp van de ladder van participatie tot hoe ver invloed van betrokkenen gaat. Is het meepraten, meebeslissen of alleen ideeën aandragen?
 - Duidelijke afkadering van het gebied waarop je kunt samenspreken
 - Duidelijke communicatie naar betrokkenen over mogelijkheden, tijden en plaatsen en tijden buiten kantooruren, zodat iedereen deel kan nemen.
 - Duidelijke informatie, die regelmatig herhaald wordt indien van toepassing.
 - Duidelijker maken hoe makkelijk contact met gemeente kan worden gemaakt, bijvoorbeeld door herhalen van mogelijkheden. Is in verleden bijvoorbeeld gecommuniceerd over problemen met losliggende bestrating. Geprobeerd dat op te zoeken om door te geven. Maar moeilijk te vinden.
 - Duidelijker meldpunt via de website. Voor elke wijk een apart meldpunt
 - Duidelijkheid verschaffen
 - E-mail, krant
 - Een content-agenda maken
 - Een goed online platform voor dit soort zaken zou handig zijn. Hier kunnen zaken op staan waar alleen een beperkte groep inspraak op heeft (bijvoorbeeld de wijziging van een lokale speeltuin) of zaken die Zoetermeer-breed zijn. Het huidige platform (doe-mee) is erg onduidelijk en verwarrend.
 - Een goede terugkoppeling geven aan de deelnemers, dat gebeurde in dit geval niet, ondanks dat dit werd toegezegd.
 - Een goede voorbereiding en bereid zijn om goed naar de ander te luisteren en deze persoon uit te laten spreken en niet in de rede te vallen.
 - Een openbare feedback op de site en in de kranten over de voorgestelde aanbevelingen en de follow-up daarvan
 - Een voortgangsrapportage t.a.v. ingebrachte aandachtspunten binnen de wijk.
 - Een wisselend burgerforum dat meebeslist over meerdere onderwerpen in de gemeenteraad
 - Eerder belanghebbenden uitnodigen
 - Eerder berichten geven aan de betrokken bewoners en duidelijk de grenzen aangeven
 - Eerder en meer bekend maken
 - Eerst samenspraak en daarna plannen uitwerken.
-

suggesties / praktische tips voor verbetering samenspraak

- Eerst bekend maken wat het inhoudt
 - Eigenlijk niet, ik denk dat dat pas kan als je er aan mee doet, want dan loop je tegen dingen aan. het moet constant verbeterd kunnen worden lijkt me
 - Enquêtes op het marktplein of andere verzamelpunten?
 - Er dient meer geluisterd te worden naar de bevolking van Zoetermeer en minder naar de voorgedruide adviezen van ambtenaren
 - Er is nog niet uitgelegd hoe 'samenspraak' nu werkt (alleen waarvoor het wordt gebruikt). Hoe kun je dan tips ter verbetering geven?
 - Er is weinig samenspraak. de Gemeente beslist / doet toch uiteindelijk wat zij zelf wil
 - Er moet daadwerkelijk iets gedaan worden met geluiden uit de wijken en buurten
 - Er worden wel eens bijeenkomsten over een onderwerp georganiseerd, maar niet voor iedereen is het mogelijk om daar bij te zijn. Via digitale verbinding kunnen deelnemen zou prettig zijn (soort van live web-college).
 - Ergens vermelden waar en waarover dat zou kunnen misschien??
 - Ga daar heen waar de mensen al zijn. Nodig ze niet uit voor speciale avond, maar zoek je doelgroep op als ze briden, sporten of bijvoorbeeld bij een school of kinderdagverblijf. Zo bereik je ook die mensen die niet naar een speciale bijeenkomsten komen.
 - Ga tijdig in gesprek op een vakkundige manier. Wees duidelijk over het proces, de vraag, het verwachte resultaat en de verschillende rollen van alle stakeholders.
 - Gaat het niet goed dan?
 - Gebruik van een microfoon, heldere slides bij de PowerPoint (niet te veel tekst), vooraf duidelijkheid over grenzen van invloed (onderwerp en niveau van samenspraak), helder verslag, ruimer van tevoren uitnodigen.
 - Geef aan om welk gebied of welke wijk het gaat
 - Geef goed aan waarop men invloed heeft en ook welke invloed.
 - Geef publiciteit aan de positieve resultaten van Samenspraak
 - Geen ervaring ermee / geen idee, nooit deelgenomen (**8 keer genoemd**)
 - Geen gemeentelijke verborgen agenda hanteren.
 - Gemeentebeleid communiceren met duidelijk aangegeven kanalen om een reactie te kunnen geven.
 - Gemeente kan mensen bereiken via mijnoverheid, waar je ook e-mails van de gemeente in kunt ontvangen, als je dat hebt aangevinkt. Vraag mensen bij inschrijvingen de gemeente of ze berichtgeving over samenspraak willen ontvangen, dan kan ook via e-mail of post worden aangegeven en zijn de mensen makkelijker en sneller te bereiken
 - Gemeente moet helderder zijn, wat ze met de inbreng van de burgers doet. Nu ontstaat het beeld, dat de gemeente toch wel haar zin doordrijft en niet naar haar burgers luistert. Samenspraak is op het ogenblik niets anders dan aan de wettelijke eisen voldoen om de burgers te horen. Met de inbreng van de burgers wordt niets gedaan.
 - Gericht uitnodigen van inwoners die het betreft / raakt
 - Gewoon bereikbaar zijn voor die wil meedoen of praten over belangrijke onderwerpen
 - Goed idee, maar aandacht hiervoor geven
 - Goed initiatief, moet mij hier nog verder in verdiepen
 - Goed luisteren en een goede belangenafweging
 - Goede afspraken vooraf over mate van samen spraak.
 - Goede gespreksleiders met respect voor mensen die serieuze inbreng willen brengen. Die discussie met mensen aangaan. Er zijn goede, maar ook heel slechte gespreksleiders
 - Haal de wijken Buytenwegh en De Leyens uit elkaar. En geef bewoners ook echt een stem. Nu is het altijd eindeloos vergaderen, maar zonder resultaat.
 - Handhaving, gemeente en buurtbewoners vaker samen in gesprek, bijvoorbeeld in een buurthuis over de stand van zaken in de wijk en ideeën en suggesties ook tot stand kunnen komen
 - Heldere info media en website
 - Het gevoel geven dat je ook daadwerkelijk inbreng hebt. Misschien terugkoppelen over eerdere initiatieven waarbij inbreng van inwoners iets heeft bijgedragen aan een onderwerp. Nu voelt het meer als een marketing stunt om mensen alleen het gevoel te geven dat ze mee kunnen denken.
 - Het organiseren van themabijeenkomsten met een inschrijving en met een beperkt aantal deelnemers.
 - Het probleem is dat als er vele subdoelgroepen zijn vertegenwoordigd het moeilijk is om hieruit de gewenste beleidskeuzen te maken. Bouw je voor jongeren, gezinnen, ouderen. Een mogelijkheid is om flexibel te bouwen waardoor een woning t.z.t. voor een andere doelgroep geschikt is.
 - Het probleem is vaak: slechte en/of te late communicatie vanuit de gemeente.
 - Het verder promoten zo dat inwoners die het nog niet weten er ook gebruik van gaan maken.
 - Hoe en waar wordt dit kenbaar gemaakt?
 - Hoe informeren wij de inwoners, vooraf of achteraf
-

suggesties / praktische tips voor verbetering samenspraak

- Hoewel ik weet dat het er is, zou ik niet weten wanneer daar de gelegenheid voor is. Bekendmaken zou dus wel beter kunnen
 - Hou me er niet zo mee bezig. Samenspraak is voor mijn gevoel een groot trapje lager dan inspraak. Ik gebruik vaak de uitdrukking zoals die (grappig bedoeld!) onder besluiten zou kunnen staan "gehoord hebbende ... , besluiten wij toch...".
 - Houd het eenvoudig, hoeveelheid vragen voor bijvoorbeeld toekomst Zoetermeer was erg veel en nogal een zoekplaatje. Vragen zijn soms onduidelijk.
 - Houd samensprekers aan boord: zeg wat je doet, doe wat je zegt en vertel wat je gedaan hebt. Dit is een continu proces.
 - Iedere die er belang bij of zou hebben er direct bij betrekken
 - Iedere medewerker die werkzaam is voor de gemeente een ambassadeurs positie geven. Dus niet alleen afdeling communicatie of andere specifieke bobo's die samenspraak dan laten doen.
 - Iets doen in de praktijk met de wensen van de inwoners.
 - Iets gezelligere locaties dan de buurthuizen. Bv op het stadhuis zelf of in een restaurant (maar dat zal wel te duur zijn).
 - Iets meer de wijken afzonderlijk betrekken via e-mail of post. Gelukkig hebben we wel een buurtgroep
 - Ik ben te weinig bekend met de interpretatie alhier.
 - Ik ben vrijwilliger bij Gilde SamenSprak (Taalmaatjes) en vind deze term verwarrend. Via *Doe mee* geef ik mijn mening over diverse onderwerpen.
 - Ik denk dat 'meedoen' aan samenspraak bevordert kan worden wanneer inwoners / belanghebbenden ervan kunnen worden overtuigd dat samenspraak in voorkomende gevallen concrete invloed kan hebben op gemeentelijk beleid en op besluiten. Wanneer inwoners / belanghebbenden het idee krijgen dat samenspraak er alleen maar is om voorgedrukte besluiten makkelijker ingevoerd te krijgen, dan zullen ze dit democratische instrument al snel onbenut laten.
 - Ik geef net aan dat ik nooit aan samenspraak heb meegedaan en vragen jullie om tips?
 - Ik heb geen idee hoe dit werkt. Mijn gevoel is dat meestal de grootste schreeuwer / drammer zijn zin krijgt of vooruitgang tegenhoudt.
 - Ik heb heel slechte ervaringen met contact met de gemeente, er is mij nog nooit iets van inspraak, laat staan samenspraak, gebleken
 - Ik heb in het verleden een paar maal een samenspraakbijeenkomst bijgewoond. Ging met name over de toekomst van de wijk waarin ik woon. Met name over senioren. Veel suggesties zijn er toen gedaan, maar van de zijde van de gemeente nooit meer wat gemerkt of gehoord. Een verbetering van de samenspraak zou dan uit moeten vloeien en minimaal terugkoppeling, maar belangrijker is nog dat er dan actie ondernomen gaat worden. De gemeente moet laten zien dat ze het gesprek serieus nemen, die ervaring heb ik tot heden niet.
 - Ik heb meegedaan aan het overleg van de gemeente over het kappen van bomen bij ons in de buurt. Ik weet niet of dat onder de categorie samenspraak valt
 - Ik heb niet het gevoel dat er met eerdere ideeën iets gedaan wordt. Een voorbeeld. Enige tijd geleden moest er een schildering in een tunnel komen. Scholen boden aan te helpen, maar "dit keer" was er al gekozen voor een dure kunstenaar. Er kon gekozen worden uit drie ontwerpen. Het commentaar was bepaald niet mals. Nu moet er weer een kunstwerk ergens komen. Men stelt voor "groen" en doe iets met de scholen. Hier komt nul reactie op vanuit de gemeente
 - Ik heb zojuist (zie p.31) een voorbeeld aangehaald waaruit blijkt dat de arrogantie van de macht boekdelen spreekt. Zegge en schrijven kan één ambtenaar de politiek tot zwijgen brengen. Ongetwijfeld is al lang bekend wie deze persoon is.
 - Ik kan hier te weinig over herinneren om hier een advies over te geven. Volgens mij was het ook zo dat je de uiteindelijke stemming bij kon wonen. Mocht dat niet het geval zijn dan is het misschien handig om de stemdatum in het samenspraak verzoek bij te plaatsen. Niet alleen de keuze is belangrijk maar ook het gevoel dat je (vrijblijvend) kunt zien / teruglezen wat er mee gebeurd is en wat de uiteindelijke beslissing is geworden en hoe deze tot stand is gekomen.
 - Ik moet eerlijk toegeven, dat ik weinig tot nooit een berichtgeving over dit onderwerp heb gezien. Misschien meer aandacht besteden via het Streekblad?
 - Ik vind dit panel eigenlijk wel een goed voorbeeld. Zou wel wat frequenter en voor meer ideeën gebruikt kunnen worden
 - Ik vind het een fantastisch goed initiatief van gemeente Zoetermeer om samenspraak te bevorderen. Ik wil zelf ook graag meedoen met samenspraak. En mijn ingang is de gezondheidszorg. Ook niet-werkende mensen erbij betrekken, zodat elk gemeentelid het gevoel krijgt mee te werken aan betere samenleving en meedenken over gemeentebestuur. Iedere mens die kan werken iets kan doen wat zinvol is, zoals meedenken of -doen.
 - ik zie er weinig in
 - Ik zou graag meer willen meedenken over wat er in mijn wijk gebeurt. Meer inspraak willen hebben in het bestemmingsplan. Wellicht kan er nog vaker een onderzoek worden gedaan, specifiek bij wijkaangelegenheden.
-

suggesties / praktische tips voor verbetering samenspraak

- Ik zou niet weten waar ik voor deze samenspraak terecht zou moeten. Meer reclame via de huis-aan-huis bladen e.d. kan misschien helpen. Of duidelijk melden op de website van de gemeente.
- In de media meer aandacht aan besteden.
- In de wijkwinkelcentra regelmatig aanwezig zijn als gemeente, aangekondigd, en over thema's in gesprek gaan. In de wachtrij bij het gemeentehuis met mensen in gesprek gaan, dan gaat de tijd sneller en je treft mensen vanuit iedere wijk op één plek.
- In dit stadium van het onderzoek nog niet, want ik wist tot nu toe niet dat en hoe Zoetermeer dit doet
- In lokale bladen bewoners hierop te attenderen
- Informatie over Samenspraak via de plaatselijke kranten verspreiden.
- informatie via nieuwsbrief gemeente
- informatieavonden organiseren in de wijkpost, inloopavonden over de problemen uitdagingen die spelen in de wijk
- Is samenspraak wel echt inspraak? Of is dit informatie ophalen bij de burgers voor de raad en B&W?
- Ja. Ambtenaren moeten gewoon gaan werken i.p.v. alleen maar vergaderen en overleggen.
- Ja beter en meer met buurtforums praten.
- Ja, als het redelijk is uitvoeren wat aangegeven wordt en duidelijk motiveren waarom iets anders moet . Hetzij om financiële redenen, hetzij vanuit praktisch oogpunt.
- Ja, medewerkers van de gemeente c.q. voorzitters van samenspraakgroepen moeten meer controleren dat voorstellen daadwerkelijk worden overgenomen óf, wanneer dat niet gebeurt, de samenspraakgroep tijdig informeren over de wijzigingen en redenen daarvoor. Anders voelt je inbreng en tijd die je erin steekt als totaal verloren. Het unieke aan het Beheeroverleg Noordelijk Plassengebied is dat we hier werken met vertegenwoordigers, dus één persoon die de horeca vertegenwoordigt, één die verenigingen vertegenwoordigt, één vanuit HHR et cetera. Deze vertegenwoordigers overleggen met andere horeca, verenigingen, bewoners etcetera. Als zij onjuist geïnformeerd worden door een voorzitter die niet goed communiceert met de ambtenaren kunnen de vertegenwoordigers nooit hun rol goed uitoefenen. Het gaat hier wel om vrijwilligers met een grote afstand tot de ambtenaren en hier mag wel rekening mee worden gehouden.
- Ja, Niet alleen luisteren, maar ook uitvoeren! Daar ontbreekt het vaak aan. Neem de panelleden eens serieus!!
- Ja, ten eerste duidelijk afbakenen wie belanghebbenden zijn en hoe zwaar hun inbreng wordt gewogen, en ten tweede een heldere weging van deze belangen communiceren.
- Ja, tip van Jaap. Het gemeentebestuur heeft zichzelf een loodzware taak toebedeeld. De bouw van 10.000 woningen binnen het huidige stedelijk weefsel. Dat zijn maar liefst twee wijken Oosterheem (!). Allereerst dient het gemeentebestuur zich ervan te vergewissen dat zo iets, ik bedoel het aantal van 10.000 gewoon niet mogelijk is. Al worden het er 2.500 dan nog dient het gemeentebestuur af te dalen op de werkvloer van de burgers. Zodra het gemeentebestuur gaat "slepen" met een locatie (voorbeeld de Moskee) dan is de geest uit de fles. En die krijg je er niet zo makkelijk meer in.
Nu de tip van Jaap. Om voldoende draagvlak te creëren, organiseer Hearings. Dus nodig de burger uit, op een avond, om die burger te laten vertellen wat hij of zij van zijn omgeving vindt en hoe de burger zijn omgeving denkt in te vullen. Een kleine Workshop kan ook veel betekenis krijgen. Neem voor die avond een externe voorzitter, waarbij de wethouder als toehoorder de avond bijwoont. Deze werkwijze heeft Jaap met succes toegepast als projectleider Verkeerscirculatieplan in [andere gemeente]. Veel succes ermee.
- Ja, via de actiegroep Doe Niet Zo Mall kwam ik in aanraking met leden van de samenspraakgroep. Zij waren behoorlijk gefrustreerd. De Gemeente moet begrijpen dat samenspraak alleen werkt indien men oprecht van plan is om te luisteren. Het is niet een formaliteit die je verplicht moet afvinken. Als je dat doet krijg je alleen maar meer verzet.
- Ja: ik heb nog nooit over de eindresultaten van panels gehoord.
- Ja. Eerlijk communiceren en eerder betrekken
- Je in de ander kunnen verplaatsen. Open staan om je eigen visie bij te stellen. Eventueel mediator.
- Kom vroeg in het proces met goede opties, bespreek die, maar voorkom dat we het werk van de gemeenteraad gaan doen.
- Laagdrempelig maken door bijvoorbeeld apart stukje op website of via e-mail.
- Laat de mensen merken dat er wat mee gedaan wordt anders is het een eenrichting samenspraak
- Laat duidelijk zien dat er iets met de inspraak gebeurt. Ook als het niet overgenomen wordt. Bijvoorbeeld door de deelnemers te informeren over de uitslag. Rechtstreeks via e-mail of anders via de huis-aan-huis bladen (Postiljon, Streekblad).
- Laat zien (overzicht) welke plannen drastisch zijn veranderd of niet zijn doorgegaan vanwege argumenten aangedragen tijdens samenspraak
- Langer van tevoren informeren
- Laten zien dat het werkelijk ergens toe leidt. Anders haakt iedereen weer gefrustreerd af.

suggesties / praktische tips voor verbetering samenspraak

- Laten zien wat er mee gebeurt. Dus de resultaten
 - Leg eerst eens uit wat samenspraak is wat het doel. Is en in welke vorm
 - Leg het begrip uit
 - Luister beter naar de burger vooraf en laat zien hoe de suggesties terug komen in de nieuwe plannen
 - Luister (meer) naar bewoners / direct betrokkenen (**7 keer genoemd**)
 - Luister naar de samenspraak en doe er ook wat mee
 - Luister naar mensen en niet naar stomme regels. Mensen hebben vaak simpele oplossingen die de gemeente vaak nodeloos en duur ingewikkeld maakt.
 - Luister niet alleen maar naar tegenstanders. Zeker als zij veruit in de minderheid zijn
 - Luisteren (outlet "soap")! en communiceren!
 - Luisteren naar de valide argumenten. Niet gelijk afserveren.
 - Maak de mogelijkheid gericht (waar het kan gericht op de directe woonomgeving van inwoners / de wijk) bekend, schriftelijk en via internet.
 - Maak de toegang breder bekend en makkelijker, niet alleen via internet, niet alleen na inschrijving, maar echt een inloop.
 - Maak het vooral laagdrempelig. Stel de aankondigingen op in 'jip- en janneketaal'.
 - Meer aandacht aan besteden om een groter publiek te trekken
 - Meer aandacht in de lokale pers of via Twitter of via de politieke partijen
 - Meer bekendheid aan geven (**5 keer genoemd**)
 - Meer bekendheid en meer online polls
 - Meer bekendheid geven via bij Streekblad e.d.
 - Meer bekendheid geven, en het doel ervan
 - meer bekendheid over de onderwerpen en waar de samenspraak plaats vindt
 - Meer burgers betrekken en niet alles via gemeenteraad te laten lopen, lokale problemen vragen/uitdagingen hebben lokale oplossingen door lokale burgers.
 - Meer communicatie over resultaten van samenspraak via bijvoorbeeld Streekblad.
 - Meer communicatie via Streekblad e.d.
 - Meer dan 2 weken tevoren een duidelijke advertentie in het Streekblad en in het forum bij elkaar komen
 - Meer en duidelijkere info over tijdslijnen. En geef tussentijds statusupdates per e-mail of brief
 - Meer en goed overleg met bewoners
 - Meer kenbaar maken; ik denk dat veel inwoners niet op de hoogte zijn
 - Meer openheid en duidelijkheid
 - Meer openheid en eerlijkheid
 - Meer publiciteit via diverse media over waar en wanneer er samenspraakbijeenkomsten zijn.
 - Meer ruimte voor mensen met een handicap
 - Meer transparantie. Meepraten is belangrijk, ook als mijn mening niet wordt overgenomen is het belangrijk om inzicht te krijgen waarom niet, ten behoeve van het groter maatschappelijk belang.
 - Meer werken met e-mailing aan de bewoners
 - Meerdere wijkbijeenkomsten waar je kunt aangeven wat verbeterd kan worden in de wijk
 - Mensen directer benaderen.
 - Mensen hiervoor inspireren
 - Mensen laten stemmen via internet als er plannen zijn
 - Mensen op straat aanspreken met vragen vanuit de gemeente
 - Mensen persoonlijk benaderen. Ik heb bijvoorbeeld diverse keren aangegeven als panellid waarbij ik aangaf dat ik benaderd mag worden om bij te dragen aan weet ik veel wat, maar heb nog nooit wat gehoord. Bij mij werkt dat het best, iemand belt mij: nodigt mij uit: ik denk mee :)
 - Mensen uitnodigen.
 - Mensen / inwoners verzoeken om digitaal hun mening te geven
 - met burgers in debat gaan over verschillende thema's en burgers ook een instrument te geven om bepaalde besluitvorming te kunnen herzien en zelfs terug te draaien !
 - Met name meer aandacht voor de realisatiefase en het onderhoud na plaatsing.
 - Mijn indruk is zo algemeen dat ik geen passend antwoord kan geven
 - Misschien door stands in bijvoorbeeld winkelcentra. Zo breng je de gemeente echt dichterbij haar bewoners.
 - Misschien een speciale app
 - Misschien iets meer ruchtbaarheid aan geven in de plaatselijke bladen etc.
 - Misschien wel. Ik ben in een grijs verleden inspraakbegeleider geweest (voorzitter inspraakgroep Stadscentrum. Wellicht is die oude ervaring nog enigszins zinvol
 - Moet ik me er eerst in verdiepen
-

suggesties / praktische tips voor verbetering samenspraak

- Moet laagdrempelig zijn en mensen moeten het idee hebben dat inspraak ergens toe leidt en niet alleen voor de vorm is
- Moet om mij te verleiden mee te doen concreet zijn
- Mogelijkheid direct vraag aan ambtenaren te stellen en direct antwoord te kunnen ontvangen
- Na de samenspraak: rapporteer wat de meningen zijn van iedereen, en volg de mening van de gewone mensen, niet de wensen van mensen met grote potten geld.
- Na diverse ervaringen om te communiceren over diverse zaken met medewerkers van de Gemeente Zoetermeer heb ik eigenlijk de moed opgegeven. Het leidt vaak tot niets! Zelfs e-mails worden niet beantwoord.....Niet netjes!
- Na samenspraak mogelijke opties in enquête middels e-mail uitgeven. Zo kom je op een democratisch besluit
- Naar de mensen toegaan.
- Naar mijn ervaring lijkt het erop dat het weinig uitmaakt wat de burger inbrengt met alle begrip er voor dat de gemeente niet aan ieders wens kan voldoen. De ambtenaren hebben een breder overzicht over de gang van zaken maar helaas is de uitwerking hun plan.
- Nee die heb ik niet. Wel heb ik gehoord dat de gemeente toch doet wat ze zelf wil. Ook als er een bijeenkomst is over een bepaald onderwerp blijkt dat de gemeenteraad al heeft besloten wat er gaat gebeuren.
- Nee, niet zonder ervaring
- Nee, de gemeente doet dit al goed
- Nee, dit soort uitnodigingen werkt voor mij. Mogelijk via enquêteurs in winkelcentra?
- Nee, eerst maar afwachten wat e.e.a. precies inhoudt
- Nee, eerste kennismaking met begrip.
- Nee, heb er niet heel veel mee.
- nee, het gaat goed zo
- nee, het lijkt nog erg vaag
- Nee, ik zou dat minstens een keer meegemaakt moeten hebben. Ik denk dat er wat anders bedoeld wordt dan overleg zoals in bedrijven of scholen.
- Nee, misschien via webcast doen
- Nee, opzet van de samenspraak was goed.
- Nee, vind het een goed initiatief
- Nee, want er is al prima gelegenheid tot samenspraak
- Nee: ik heb verschillende uitnodigingen ontvangen, maar ik had aan de onderwerpen weinig toe te voegen.
- Nee: ik vind het wel belangrijk dat inwoners gehoord worden.
- Nee. Ik vind wel dat de gemeente goed zijn best heeft gedaan om signalen van de bezoekers serieus te nemen.
- Neem de mening van de burger serieus, niet alleen vragen naar een mening maar laten terugkomen in het uiteindelijke besluit. Neem daarna de tijd om het genomen besluit ook uit te leggen.
- Neem jezelf als gemeente serieus en gebruik de termen *samenspraak* of *inspraak* niet als voorwendsel voor de bewoners en houd je aan de gedane beloften aan de bewoners
- Neen. Mogelijk meer bekendheid?
- Niet alleen in huis-aan-huisbladen, maar ook persoonlijke post
- Niet alleen je mening geven, maar ook resultaten zien.
- Niet alleen luisteren, maar ook doen. (**2 keer genoemd**)
- Niet te grote groepen laten deelnemen, om tot een snelle en goede beslissing te komen. Met duidelijke doelstelling.
- Niet zozeer de samenspraak, maar wel de terugkoppeling na besluit of uitkomst
- Nog meer in de openbaarheid brengen van status over te nemen beslissingen
- Nog meer te luisteren naar de inwoners van Zoetermeer en minder hard de plannen door te drammen
- Nog niet voldoende ervaring mee
- Nog sneller en vaker wat met suggesties etc.is gedaan terugkoppelen
- Of er waren geen onderwerpen voor mij in de buurt of de onderwerpen hadden geen raakvlak met mij. Totdat er een onderwerp is dat mij raakt / aanspreekt waar ik dus aan mee heb gedaan kan ik me op dit moment geen verbeterpunten bedenken.
- Om mensen te stimuleren aan iets deel te nemen, is het belangrijk dat ze ook duidelijk zien wat er gebeurd is.
- Omdat ik niet eerder deelgenomen heb, kan ik hier geen antwoord op geven. Misschien het onderwerp wat meer in het voetlicht plaatsen.
- Online participatie
- Ook aandacht besteden aan punten die tijdens de samenspraak terzijde aan de orde komen.
- Ook achteraf informeren, waarom er gekozen is voor het besluit.

suggesties / praktische tips voor verbetering samenspraak

- Ook mensen benaderen die geen gebruik maken van e-mail of internet, bijvoorbeeld contact zoeken in bejaardenhuizen enz.
 - Op de hoogte houden via e-mail
 - Op goede tijden beginnen en na ongeveer 1½ uur eindigen. Praten in kleine groepen lijkt mij beter. Groepen van heterogene samenstelling lijkt het best. Veel succes.
 - Opvallend artikel in Streekblad of Postiljon
 - Organiseren van dit soort events, misschien ook online- resultaten bekend maken en weer openen voor feedback, dus twee rondes zodat gezien kan worden wat met de ideeën gebeurt
 - Over de e-mail. Kende het begrip niet
 - Overleg is goed, maar luisteren naar wat al besloten is door B&W zou ik geen behoefte aan hebben. Het woord zegt het al, samenspraak. Ofwel uitleggen wat al besloten is.
 - Overleg op wijkniveau
 - Overzicht van vragen, suggesties en in hoeverre daar rekening mee wordt gehouden.
 - Overzichtelijk webplatform
 - Per e-mail aankondigen of via Facebook
 - Per onderwerp bekijken hoe de doelgroep het beste bereikt kan worden. Maar mogelijk gebeurt dit al
 - Per onderwerp samenkomen in bijv. bieb
 - Periodieke bijeenkomsten per wijk en voor heel Zoetermeer
 - Persoonlijk uitnodigen, in plaats van algemeen (**3 keer genoemd**)
 - Persoonlijke benadering bij winkelcentra bijvoorbeeld?
 - Persoonlijke uitnodiging? Gevoel geven dat mening er toe doet Terugkoppeling wat er mee gedaan is? Over zaken die er toe doen. Over wat voor soort woningen waar en voor wie i.p.v. gezeur over bomen.
 - Persoonlijke uitnodigingen sturen en per buurt houden
 - Piezo, Taalmaatje en nog één doen aan taalondersteuning. Waarom niet bundelen, zodat er één loket is voor extra taallessen buiten de NT2-lessen.
 - Plannen m.b.t. nieuwe projecten etc. etc. middels de e-mail voorleggen aan degenen die hierbij betrokken zouden moeten worden.
 - Plannen van de gemeente duidelijker communiceren naar de inwoners
 - Praten met elkaar, niet over elkaar
 - Probeer afgevaardigden van elke bevolkingsgroep hierin te betrekken, met een zo groot mogelijke spreiding qua leeftijd.
 - Probeer mensen te enthousiasmeren in kleine delen van een wijk
 - Proberen (nog) laagdrempeliger te maken
 - Probleem zit tussen de oren van ambtenaren. Die vinden samenspraak alleen lastig en vertragend en proberen het dus zoveel mogelijk te omzeilen. Worden daarbij gesteund door het management.
 - Publicaties tijdig ook in Streekblad en Postiljon
 - Raadplegingen in eerdere fases van diverse projecten
 - Regelmatig en terugkerend overleg
 - Reikwijdte van bevraging vooraf duidelijk maken. Terugkoppeling van uitkomsten en de bijdrage benoemen van de raadpleging in de besluitvorming.
 - Resultaat terugsturen
 - Resultaten samenspraak meer publiceren
 - Ruim van tevoren communiceren. Onderwerpen kiezen die leven bij de bevolking. Communiceer hoe de samenspraak is verlopen en welk effect de samenspraak heeft gehad.
 - Samen praten is een goede stap, maar samen doen is net zo belangrijk.
 - Samenspraak is naar mijn inzien samen ergens over eens worden
 - Samenspraak als het plan al in kannen en kruiken is heeft geen zin.
 - Samenspraak beter aankondigen, ik heb er nooit een aankondiging van gezien v.w.b. hoe de gemeente dit ziet en wil invullen
 - Samenspraak heeft geen zin. De gemeente voert uit wat deze heeft besloten
 - Samenspraak heeft zin als het niet eenzijdig is.
 - Samenspraak is al een betere term dan inspraak, want dat is het niet. Probleem is ook dat je maar een bepaald deel van de bevolking er bij betreft. Vaak actievoerders of mensen met tijd (pensionado's). De hard werkende inwoner heeft hier geen tijd voor en zin in. Uitkomst van samenspraak is dus niet representatief voor de mening van de bevolking. Het is toch wel goed om te klankborden om te inventariseren wat er leeft en hier op in te spelen, maar samenspraak mag nooit alles bepalen omdat het maar een mening is van bepaalde groepen.
 - Samenspraak is prima maar op welke wijze word je hierover geïnformeerd?
 - Samenspraak moet ook samenspraak zijn, en niet burgers een worst voorhouden. Niet doen alsof inspraak mogelijk is. Het is niet mogelijk bij de overheden, en daar gaat dus het vertrouwen van de burger. Bestemmingsplannen zijn niets meer waard, wat een paar jaar geleden is beloofd gaat zo de prullenbak in.
-

suggesties / praktische tips voor verbetering samenspraak

- Samenspraak moet transparant blijven en goed duidelijk maken waar samenspraak eindigt en (bestuurlijke) verantwoordelijkheid en besluitvorming het overnemen. En dat met goede onderbouwing.
 - Samenvatting en website bieden
 - Schaf om te beginnen die rare term 'samenspraak' af. Niemand begrijpt dat echt, volgens mij zelfs op het stadhuis ook niet. Zorg vervolgens dat er medewerkers zijn die de geschiedenis van het dossier kennen, en laat die de (nieuwe) bestuurders ook goed informeren. Controleer ook wat derden presenteren > wat werd gepresenteerd als aanrijroute voor vrachtverkeer tijdens de bouw was een lachertje, via de fietsbrug bij het gemaal Palenstein. Zelden heb ik een ondernemer zo glazig zien kijken toen ik vroeg of ie zelf wel was wezen kijken op die plek ...
 - Schakel wijkverenigingen in.
 - Sta open voor vragen / suggesties. Noteer deze en koppel terug dat ze zijn genoteerd. Verdere informatie over wat er met de vragen / suggesties gebeurt. Maak samenspraak meer een dialoog in plaats van een informatiebijeenkomst.
 - Status te geven aan zo'n groep: community vormen en de terugkoppeling vastleggen
 - Straatenquêtes houden over bepaalde projecten en beleid. Voorbeelden uit het verleden: de verbouwing van het stadhuisplein en de geplande outlet over de tunnelbak. En voor de toekomst: de ontwikkeling rond het marktplein en woningprojecten.
 - Stuur enquêtes naar alle volwassen Zoetermeesters.
 - Ten eerste het begrip en de mogelijkheid bekend maken. Ook mogelijkheden tot samenspraak verbeteren. Aangeven dat samen niet gerelateerd is aan de gemeentelijke politieke partijen
 - Terugkoppelen (**4 keer genoemd**)
 - Terugkoppeling resultaten via e-mail incl. verdere aanpak of verwijzing gemeentewebsite.
 - Terugkoppeling via e-mail, ik lees geen plaatselijke krantjes
 - Terugkoppeling wat er met enquêtes gedaan is. Ik vul trouw de enquêtes in maar krijg geen enkele vorm van feedback. Het zou goed zijn als er een uittreksel van gemaakt wordt en dat dan teruggekoppeld wordt aan de invullers. De indruk bestaat nu dat de burgers nu gevraagd worden om een enquête in te vullen om zo de schijn hoog te houden dat er een vorm van samenspraak is.
 - Themabijeenkomsten organiseren
 - Tijdig communiceren (**4 keer genoemd**)
 - Toegankelijk maken, via een app of website
 - Toelichting waarom de gemeente het over dat onderwerp wil weten
 - Tot op heden geen behoefte aan gehad. Als nodig is belangrijk dat we als inwoners tijdig worden geïnformeerd.
 - Transparantie van de Gemeente Zoetermeer
 - Uit mijn verleden als oud-manager (122 fte) heb ik de ervaring eerst te communiceren over het onderwerp, dan personeel gelegenheid te geven tot info verzamelen en dan pas een samenspraak te organiseren. Het verzamelen in de samenspraak over dingen waar we het over eens zijn en dan de dingen te bespreken waar we het niet over eens zijn. Verbluffend hoeveel sneller dat werkt.
 - Uitnodigingen versturen voor bepaalde onderwerpen bij de betreffende doelgroepen en publiceren in de krant
 - Uitnodigingen voor direct betrokkenen. Persoonlijker benaderen van betrokkenen.
 - Vaker een bijeenkomst in de wijk
 - Vaker gebruiken, waardoor het actueel blijft.
 - Vaker online lokale (op wijkniveau) onderwerpen aankaarten, en hierop naderhand ook feedback geven
 - Vaker samenspraak en adequate vragen
 - Veel informatie geven aan de burgers over diverse zaken.
 - Veel inspraak- / samenspraakprocedures zijn gevoelig voor een onbalans tussen zwijgende meerderheid en loud minority, en voor insprekers van buiten het gebied waar de procedure op dat moment over gaat. Het verdient daarom aanbeveling om samenspraak over belangrijke onderwerpen aan te vullen met een hoofdelijke stemming.
 - Verboden om eigen sport te promoten in bestuur
 - Vermelden in de krant, of een Zoetermeer applicatie creëren om dit soort zaken te vermelden.
 - Vernieuwende manieren zoeken. Ga daar waar de mensen zijn en betrek alle groepen in de samenleving
 - Verwachtingen veel beter managen
 - Via de computer véél vaker mensen betrekken bij openbare werken en besluitvorming van de overheden.
 - Via een persoonlijke brief in de brievenbus. ik heb een nee-nee sticker dus geen wijkbladen.
 - Via e-mail zoals dit de mening te vragen, of via de post een vragenlijst te sturen.
 - Via internet (**2 keer genoemd**)
 - Via e-mail op de hoogte houden.
-

suggesties / praktische tips voor verbetering samenspraak

- Video calls met betrokkenen en daarna definitief beleid bepalen
 - Volgens mij wordt het al gedaan, maar open avonden organiseren en deze door de stad en op social media aankondigen en promoten.
 - Voor een brede groep inwoners bereikbaar maken
 - Vooraf duidelijk maken wat reikwijdte van samenspraak is. Dus hoeveel invloed de samenspraak oplevert. Instrument leidt nu te vaak tot teleurstelling over de uitkomst.
 - Vooral goed luisteren en empathie voelen
 - Vooral het online aanwakkeren
 - Vooral over moskeegebruik mag er meer openheid zijn!!!
 - Vooral veel digitaal regelen (de samenspraak) zodat de burger op zelfgekozen tijdstippen hieraan deel kan nemen
 - Voorkom het innemen van stellingen. Nodig uit tot zoeken naar verbinding, begrip, oplossingen die partijen bij elkaar brengen.
 - Waar gaat dit over?! Waar moeten wij samen over spreken?
 - Waarom gaat de gemeente op zaterdag niet in een winkelcentrum staan met een kraam= Benadering nu vind ik niet juist
 - Wat ter tafel komt om te bepraten
 - Wees eerlijk en transparant. Er bestaat nu te vaak het vermoeden van verborgen agenda's
 - Wees zo concreet mogelijk.
 - Wellicht meer communicatie over het onderwerp
 - Wellicht start en resultaten opnemen in regiokranten en gemeente info site.
 - Werkelijk luisteren zonder vooringenomen standpunt. Nakomen wat is afgesproken
 - Werken aan goede sfeer
 - Wijk-gebonden issues bespreken
 - Wijkberaad
 - Wijkraden en echt iets doen met suggesties uit de wijken en de bevolking als geheel
 - Wordt niets mee gedaan
 - Zal liggen aan communicatie via bladen o.i.d. Nooit wat over gelezen
 - Zet gekwalificeerde mensen neer en neem de inbreng serieus
 - zo tijdig en zo concreet mogelijk informeren
 - Zonder de ervaring van Zoetermeer er in te betrekken (want geen ervaring mee) lijkt het mij altijd het beste dat men ook iets doet met door samenspraak aangedragen burgerinitiatieven. Landelijke politiek heeft decennialang laten zien dat je wel samen mag spreken, en bedenken, maar men toch altijd hun eigen 'politieke' weg bewandelen zonder ook maar iets mee genomen te hebben uit de samenspraak, zelfs al was duidelijk dat deze ideeën beter waren dan die van het 'politieke pad'.
 - Zorg dat de doelgroep waar je mee aan tafel wil gaan zitten vooraf duidelijke informatie krijgt waar het over gaat en waar ze precies over mee mogen praten en beslissen. Dit voorkomt teleurstellingen.
 - Zorg in ieder geval ten alle tijde voor goede communicatie! Al doe je niet actief mee, langs de zijlijn de zaak kunnen volgen juist omdat je geïnformeerd bent zorgt voor overzicht, betrokkenheid en duidelijkheid!
 - Zorg voor duidelijke informatie vooraf en sterke gespreksleiders tijdens bijeenkomsten.
 - Zorg voor tijdige informatie, geef ook zo vroeg mogelijk aan waarom bepaalde alternatieven niet mogelijk of praktisch zijn
 - zorg voor verschillende 'gebieden' waarin vanuit interesse of expertise mensen al dan niet kunnen deelnemen aan samenspraak voor een specifiek gebied
 - Zou ik eerst met samenspraak moeten hebben kennismakeert
 - Zo veel mogelijk mensen benaderen
-

III-5 suggesties voor online samenspraak

a. antwoorden van respondenten die *Doe mee* wel kennen

suggesties voor online samenspraak (respondent kent Doe mee)

- 1. Periodiek ruchtbaarheid geven aan het *Doe mee* platform (deze mogelijkheid was bij mij alweer uit mijn gedachten verdwenen).
 - 2. Zonder dat ik op de site heb gekeken:
 - a. Stelt de gemeente nu duidelijke spelregels: hoe wordt beslist?
 - b. Wat is "default" als het panel er niet uitkomt?
 - c. Wanneer heeft de uitkomst zeggingskracht: meerderheid van stemmen bij een minimum aantal deelnemers, of degene die het hardst schreeuwt?
 - d. Hoe wordt omgegaan met minderheidsstandpunten?
 - e. Wordt de uitkomst binnen redelijke kaders door de gemeente gerespecteerd en uitgevoerd? Zo niet, volgt er een 2e ronde met duidelijkere kaders? Of is de inspraak "slechts" een advies?
 - Actief panelleden attent maken op nieuwe issues / vragen die op de site van *Doe mee* worden geplaatst. Aanmoedigen tot attentie en actie!
 - Behalve vragen, ook op een toegankelijke manier terugkoppelen.
 - Bewonersbijeenkomsten, voor zover die nog niet bestaan (desnoods per wijk)
 - Bij de laatste vraag is geen goed antwoord mogelijk. Ik wil graag bijeenkomsten in het stadhuis voor discussie
 - Burgerpanel uitbreiden met maatschappelijke organisaties. mogen ook vragen stellen en meer burgers toelaten
 - Burgers echt serieus nemen en niet hijgend achter projectontwikkelaars aan rennen. Bestemmingsplanprocedures volgen, en niet "ritselen".
 - De deelnemer het gevoel geven dat hij "zinnig" bezig is.
 - De laadpalen kwamen langs in het verhaal, die komen ook op openbare parkeerplaatsen in winkelcentra. Als er naast de laadpalen ook een benzinstation komt, gelijke behandeling OK, zo niet, stop dan met die flauwekul.
 - De politieke partijen de ruimte geven om mee te doen aan deze projecten. Zij moeten de kans krijgen ook dergelijke sessies te organiseren met medewerking van de gemeente om vooral ook de burger te betrekken bij de politiek. Daarmee laten we als gemeente zien dat we geven om de mening van de burger en daarvoor worden de eigenlijke lijnen gebruikt.
 - De resultaten van dit soort enquêtes terugkoppelen. Ik heb nog nooit gehoord wat nu de uitkomst is na het invullen van een enquête.
 - De site *Doe mee* was mij niet bekend. Misschien ook hiervoor meer reclame maken.
 - De website van *Doe mee* kan verbeterd worden als ook de aanmeldprocedure.
 - Een betere reclame, zodat meer mensen ook echt meedoen.
 - Een discussieforum per buurt of wijk waar ook een wijkbeheerder van de gemeente aan deelneemt.
 - Eén duidelijk contactpunt via internet en alles via dit punt laten lopen. Niet dan weer dit en dan weer dat.
 - Een scherpe weging van belangrijke onderwerpen maken. Naast online samenspraak ook (gebieds)gerichte samenspraak, waarbij belangen van direct betrokkenen het zwaarst wegen.
 - Enquêteuren in besloten kring via internet
 - Ervoor zorgen dat de inwoners het niet als een fopspeen meer beschouwen. Echt luisteren en echt wat doen
 - Geef inwoners de mogelijkheden en de middelen om zelf initiatief op het gebied van samenspraak te nemen.
 - Het *Doe mee*-platform verbeteren. Dit moet veel duidelijker en to-the-point.
 - Het geheel staat of valt als er ook daadwerkelijk naar bewoners geluisterd wordt. Te vaak worden adviezen terzijde geschoven, om welke reden dan ook. Herziening van een ingenomen standpunt is geen schande, als dit gedaan wordt zal men tot de conclusie komen dat bewoners meer betrokken zijn bij de politiek.
 - Het is goed dat de gemeente Zoetermeer zo dicht bij de mensen staat. Online is wel wat onpersoonlijk, maar meer haalbaar wat betreft de tijd die het vraagt
 - Het zou fijn zijn als de gemeente ook op andere manieren dan via de computer met de inwoners communiceert. Niet iedereen is in staat om via de computer informatie tot zich te nemen.
 - Houd *Doe mee* ook actueel: vertel wat je met de inspraak doet, en wat daarvan de effecten zijn
 - Inrichten van databank met e-mailadressen in relatie tot postcodes. Op het moment dat een vraag wordt gesteld dan de betrokken postcodes via e-mail informeren. Stoppen met algemene informatie en uitnodigingen via media waaronder Streekblad. Het grootste deel van de betrokkenen ontvangt dit niet, heeft andere prioriteiten of mist het bij toeval, met mogelijk grote ongewenste gevolgen.
-

suggesties voor online samenspraak (respondent kent Doe mee)

- Inwoners actief benaderen om deel te nemen
- Inwoners willen zien wat er met hun opmerkingen gebeurt. Deel dus uiteindelijk resultaat.
- Ja, een hogere frequentie, niet zulke korte vragenlijsten en vooral feedback over de resultaten van enquêtes. Als voorbeeld kan heel goed RADAR dienen!!
- Kijk naar het gebruiksgemak van het platform, misschien onderwerpen per wijk indelen (afhankelijk van je adres kun je over onderwerpen meepraten): verbinding tussen verschillende online kanalen (Facebook / Twitter verwijst naar *Doe mee*). De website van de gemeente is ook heel fijn: van heel veel projecten is informatie terug te vinden: bewonersbrieven, verslagen van klankbordgroepen, is allemaal heel transparant, ook tekeningen zijn terug te vinden dus je hoeft niet per se naar een avond toe om de tekening te zien. Wel zou het fijn zijn om iets beter uitgelegd te zien wat de reacties zijn geweest en wat daar mee gedaan is, dat is nu moeilijk terug te vinden.
- Laten we eerst beginnen met de samenspraak op zich te verbeteren en ons dan pas buigen over de methodiek.
- m.b.t. platform *Doe mee*: persoonlijk geloof ik niet in een dergelijk platform omdat dit de deelnemer verplicht regelmatig te kijken of er nieuwe zaken zijn. Ik zie meer in een mogelijkheid om in te schrijven op een nieuwsbrief o.i.d.
- Maak het makkelijker om per wijk inspraak te hebben op het bestemmingsplan. Maak het mogelijk om per wijk bijvoorbeeld een online ideeënbus te hebben, waar inwoners ook op elkaar kunnen reageren.
- Maak meer bekend, zoals via Facebook en verzin ook een manier om mensen zonder online-mogelijkheden te betrekken.
- maandelijkse e-mail naar burgers in gemeente om mee te beslissen over lopende stand van zaken. hierdoor minder politiek overhead en kosten omlaag.
- Meer bekendheid krijgen
- Meer bewoners betrekken.
- Meer gebruik van maken. Hou het onder de aandacht.
- Meer luisteren naar de bevolking.
- meer mensen benaderen
- Meer persoonlijke benadering via e-mail?
- Meer verbondenheid in de slaapstad creëren
- meerdere, jammer genoeg is het vaak een kansloze missie
- Mensen met (positief opbouwende) ideeën genoeg, doe er dan ook iets mee. Met het zwembad bijvoorbeeld. Who cares waar dit komt?! Goede locatie waar dit enigszins voordelig te realiseren valt is veel interessanter. Vraag mensen waar ze dan behoefte aan hebben (een wedstrijdbad, duikplank, glijbaan?)
- Met interactie krijg je ook persoonlijke opmerkingen en waarschijnlijk niet over gemeentelijke activiteiten
- Misschien dat er eens goed gekeken kan worden naar bestratingen en fietspaden in Zoetermeer. Af en toe rijd ik met mijn scootmobiel op fietspaden of straten waar je van de ene naar de andere kant gegooid wordt omdat de bestrating zeer slecht is.
- Misschien is het mogelijk door te klikken bij een bepaald onderwerp, als je interactie wil. Als je dat niet wil sla je het over.
- Misschien meer wijk- en buurtgebonden.
- Misschien nog een keer onder de aandacht brengen bij de bewoners van Zoetermeer via een brief. Officiële brief van de gemeente wordt naar mijn mening eerder gelezen dan e-mail, social media of Streekblad
- Moeilijk omdat er zo veel culturen en leeftijden zijn. Dan is samenspraak niet goed uit te leggen denk ik .
- Naar eenzelfde online samenspraak met DIV mensen erin
- Nee, ik heb geen suggesties. Het moet ook niet té groot worden, anders duurt de discussie veel te lang. Iedereen heeft wel ergens een mening over (helaas)
- Niet iedereen heeft een computer. Mensen hebben het druk, maar zoals met e-mails en de streekbladen moet je toch een hoop mensen kunnen bereiken.
- Nog niet. Wellicht heb ik later nog punten.
- Nu niet, in de toekomst misschien wel
- Nu wordt niet iedereen betrokken en dat vind ik jammer
- Online bereik je niet alle doelgroepen. Organiseer samenspraak ook analoog.
- Online is een bepaalde doelgroep, juist de burger die niet online zit moet je ook bereiken! Die hebben dat niet en/of willen juist niet online. En volgens mij is dat in Zoetermeer nog een te grote groep die gehoord moet worden.
- Organiseren van een "denktank" van deskundige burgers (bestuurders en beleidsmakers) die ervaring hebben gehad met /beleidsprocessen.
- Probeer te luisteren naar de burgers en doe er dan wat mee
- Proces niet te complex maken, snel kunnen reageren en terugkoppeling maken met resultaten van samenspraakproces. Motiveren bij afwijzing/afwijking.
- Publieke bijeenkomsten houden
- Referendumvorm over bepaalde onderwerpen?

suggesties voor online samenspraak (respondent kent Doe mee)

- Serieus nemen van de uitkomsten en niet selectief winkelen door de gemeente door alleen welgevallige uitkomsten te respecteren.
- Social media als communicatiemiddelen inzetten voor meer bekendheid en uitnodigen voor samenspraak.
- Stellingen zijn leuk om te weten wat de burger zoal voor mening heeft, het is alleen zo dat B&W beslist, mening van de burger is totaal ondergeschikt.
- Vaste data van bijeenkomsten op een vaste, centrale locatie.
- Via e-mail ook wijzen op <https://doemee.Zoetermeer.nl> als er een nieuw item is geplaatst.
- Vooral luisteren naar elkaar en elkaars standpunten respecteren en vooral te begrijpen.
- Wellicht aankondiging in regionaal dagblad zoals het Streekblad en/of Posthoorn
- Zie eerder opmerking (**4 keer genoemd**)
- Zodra de gemeente niet eerst besluit en dan pas zo genaamde samenspraak houdt
- Zorg voor voldoende achtergrond informatie en controleer de reacties (wie, welke belangen, direct betrokkenen of omstanders) en maak duidelijk wat er met de reacties is gedaan (onderbouw gemaakte afwegingen en communiceer daar over). Samenspraak werkt alleen op het moment en voor onderwerpen die nog niet tot een definitief standpunt hebben geleid. E.e.a. wil niet zeggen dat er geen standpunt mag zijn, maar er moet nog wel de mogelijkheid zijn dat op basis van samenspraak het standpunt herzien wordt. Als er een standpunt is ingenomen zorg voor informatie hoe tot dit standpunt is gekomen, wees transparant.
- Zou leuk zijn als college eerst luistert naar bewoners voordat ze een besluit willen doordrukken.
- Zou weer gewoon het stadhuis in willen lopen en een nummertje trekken. I.p.v. eerst online een afspraak te maken.

b. antwoorden van respondenten die Doe mee niet kennen

suggesties voor online samenspraak (respondent kent Doe mee niet)

- Doe mee meer bekendheid geven.
- (Meer / opvallender) Adverteren in lokale kranten, ook de digitale!
- Afschaffen
- Alle soorten inwoners bereiken!
- Alleen online ben ik absoluut geen voorstander van. Dit moet zeker ook via kranten, want alleen digitaal werkt voor veel mensen niet. En daar weten wij alles van!
- Als er vragen of opmerkingen zijn, neem dan in ieder geval de moeite om te reageren.
- Als ik geen krant en ongeadresseerde post in mijn brievenbus wil beperkt televisie kijk (door de reclame)hoe zou u mij dan hierover kunnen bereiken?
- Als ik via dit medium, de e-mail, word betrokken, zal ik het zeker gaan gebruiken.
- als ik wat wil zeggen / melden, doe ik dat gewoon
- Ambtenaren moeten zelf is gaan nadenken i.p.v. alle kennis door alleen belanghebbende te genereren.
- begin eens met goed Nederlands, zodat iedereen begrijpt waar het over gaat.
- Begin met duidelijk maken dat er een mogelijkheid is. Voor mij is dit onderzoek het eerste moment waarop ik wat verneem hierover
- Bekender maken via huis aan huis krant bijvoorbeeld.
- Bekendheid vergroten, het zei mij als trouw paneeldeelnemer immers niets.
- bekendheid verhogen
- Beleidsmedewerkers moeten eerlijk zijn naar zichzelf toe. Ze hebben vaak helemaal geen zin in samenspraak. Ze doen het maar een beetje voor de bühne. Ze zitten niet te wachten op de visie of ideeën van burgers dat kost ze meer werk. Ze moeten "samenspraak" niet voor de show doen!
- Belonen na enquêtes te doorlopen.
- beter bekend maken, advertenties of opabri's
- beter informeren in krant en digitaal
- Beter luisteren maar uw inwoners.
- Beter over mogelijkheden communiceren
- Betere communicatie over Samenspraak
- Betere notificatie, specifiek uitnodigen van burgers voor deelname. Ik had nog nooit gehoord van dit fenomeen.
- betrek bewoners erbij had hier nog nooit van gehoord
- Bewoners actiever informeren dat zij op deze manier mee kunnen praten over onderwerpen die betrekking hebben op zaken die hen raken.
- bewoners attenderen dat deze mogelijkheid bestaat
- Bewoners hierover informeren
- Bied mij een baan aan om het platform te beheren. [e-mailadres]

suggesties voor online samenspraak (respondent kent Doe mee niet)

- Bij bepaalde raadsvergaderingen als bezoeker de mogelijkheid krijgt op spreek recht, om zo'n vergadering extra te kunnen informeren.
 - Bij mij is deze mogelijk niet bekend. Meer promotie? En zorgen dat jouw mening er ook toe doet. Dus luisteren naar direct betrokkenen en niet altijd maar voor de politiek gunstige optie gaan...
 - Bindend Referendum
 - Blijkbaar zorgen voor meer bekendheid en pr omtrent *Doe mee* Zoetermeer!
 - Bonnen plaatsen voor deelnemers in Streekblad en Postiljon met verloting van een klein prijsje / aardigheidje. Bewoners van groen-blauwlaan krijgen al heel lang geen Postiljon krantje meer, is hoogst irritant. Al poging van gedaan bij uitgever / verspreider zonder succes.
 - Bredere communicatie bijv.in het Streekblad en sociale media
 - Breed uit te dragen zodat de bekendheid wordt vergroot
 - Brochure huis aan huis
 - Burgers beter informeren via krant, gemeentewebsite, e-mail en post
 - Burgers directer informeren via bijvoorbeeld e-mail of WhatsApp. Onderzoeken en panels combineren! Burgers veel actiever benaderen om te informeren over deelname! Juist de actieve en betrokken burgers serieus nemen!
 - Buurt gerelateerde onderwerpen. bijvoorbeeld: in wijk Oosterheem mogen alleen bewoners van die wijk mee doen.
 - Chat op site gemeente ?
 - Communicatie verbeteren
 - Communiceer goed wat met ideeën wordt gedaan. Koppel terug over resultaten.
 - Communiceren
 - Communiceren blijft een vak, durf te vragen en incasseer ook negatieve antwoorden
 - Dat mag van mij blijven. Naar mijn bescheiden mening is persoonlijk spreken met de bevolking beter dan via e-mails. Door deze werkwijze is de gemeente en de politiek steeds verder geraakt van de Zoetermeeders. U wordt betaald door ons. Kom regelmatig naar jullie werkgevers (de bevolking van Zoetermeer). Kom uit dat grote gebouw. Dan weet je uit ervaring wat Zoetermeeders willen.
 - De bewoners bereiken met middelen die goed gevonden worden.
 - de burger informatie verstrekken want ik wist er niet van en den velen met mij
 - De gemeente kan online enquêtes uitzetten om de mening te peilen van inwoners voordat ze ergens een besluit over neemt (zoals een openluchtzwembad en fietsen in de Dorpsstraat)
 - De gemeente zoekt nooit contact, als ik contact zoek met de gemeente kom ik voor een gesloten deur!!
 - De mogelijkheid van samenspraak beter bekend maken bij de bewoners van Zoetermeer, bijvoorbeeld via huis-aan-huis bladen, social media, via verenigingen.
 - De samenspraak bekendheid geven anders heeft het geen zin.
 - De samenspraak zou kunnen worden opgezet zoals dit panel.
 - De site wat duidelijker leesbaar maken. Ik zie niet zo goed dus kleine letters en grijsachtige letters zijn lastig
 - Deel meer informatie: per e-mail, Twitter, Facebook en LinkedIn etc.: gebruik Social Media actief!
 - Dit soort onderzoeken vaker organiseren met als resultaat dat de burgerbevolking via de media wordt geïnformeerd. Of nog beter via dit medium.
 - Doe dit via enquêtes
 - Doe het niet, niet iedereen heeft altijd maar zin om dingen online te doen. Door dat wel te doen sluit je een groot deel van Zoetermeer uit, en krijg slechts van een aantal (steeds dezelfde) mensen een mening. Organiseer het op een andere manier
 - *Doe mee* promoten?
 - Door wel te luisteren naar de burgers. Daarnaast de burgemeester snel met pensioen sturen.
 - Duidelijk maken dat het bestaat en wat je er als bewoner aan hebt.
 - Duidelijke communicatie
 - Duidelijker aanbieden?
 - Duidelijker aangeven over het hoe en wat
 - Duidelijker promoten onder de inwoners van Zoetermeer, zodat meer mensen hiervan op de hoogte zijn
 - Echt actief communiceren en voor meer onderwerpen gebruiken. Is een site wel voldoende om iedereen te betrekken en krijg je hierdoor alle meningen echt naar boven?
 - Echt luistern naar samenspraak. Volgens mij luisteren de bestuurden niet altijd hier naar.
 - Een bekend YouTube personage reclame laten maken. Dat spreekt de jeugd aan zodat zij weten wat er speelt in de stad Zoetermeer.
 - Een overzicht publiceren. Ik doe mee aan terugkerende enquêtes maar weet niet welke soorten er zijn
-

suggesties voor online samenspraak (respondent kent Doe mee niet)

- Een samenspraak heeft weinig zin over onnozele onderwerpen die als voorbeeld genoemd zijn. Ga na wat er in een wijk leeft, middels samenspraak. Een voorbeeld: in de wijk waar ik woon zijn heel veel eengezinswoningen. Vaak te groot voor de senioren die er nu wonen, maar willen de wijk niet uit. Nu is er onlangs een klein stukje bouwgrond vrij gekomen. Zet daar nu eens een paar appartementen neer van 3 -4 kamers met een wat luxere uitstraling. Bevordert de doorstroming en er komen grotere woningen vrij voor jonge stellen.
- Een uitnodiging?
- Eens in de zoveel tijd vrijheid op onderwerpen. Het aantal afvalbakken in Zoetermeer moet omhoog, bijvoorbeeld in het stadshart.
- Er wat mee doen als de mensen met suggesties komen
- Facebook hier meer voor gebruiken
- Folders in de wijken verspreiden
- Gebruik bij wijk-gerelateerde onderwerpen ook een huisbriefing (brievenbus)
- Gebruik social media als reclamemiddel
- Geef er bekendheid aan in de huis-aan-huisbladen en de Facebookpagina!
- Geen idee. Ik weet niet hoe het nu is, dus ook niet om het te verbeteren.
- Geen idee. Weet niet wat het is.
- Geen onnodige discussie online, hoe meer meningen hoe moeilijker het wordt...
- Geen suggesties, maar ik denk dat het beter kan.
- Geen / te weinig tijd om mij hierin te verdiepen
- Gemeente doet er helaas weinig mee!
- Gewoon op de reguliere platformen van sociaal media dat doen, in plaats van op de site van Zoetermeer. Pas je aan aan het publiek, en laat het publiek zich niet moeten aanpassen naar de gemeente.
- Goed idee, makkelijk en voor iedereen toegankelijk
- Goed luisteren
- Heb ik al gegeven
- Heeft het zin!
- Helaas heb ik geen suggestie om de online samenspraak te verbeteren.
- Helaas ik kan niets met dit soort enquêtes. Lijkt meer op kijk ons eens hoe goed we de inspraak regelen
- Helaas niet mee te maken gehad, dus kan (nog) geen suggesties doen. Ik ben sinds kort gepensioneerd, dus mogelijk ontstaat interesse om aan dit soort zaken mee te gaan doen
- Helder communiceren
- Het is mijn schier onmogelijk verbeteringen te suggereren m.b.t. iets dat dat ik niet inhoudelijk ken!
- Het moet bekend zijn zodat men eraan deel kan nemen
- Het vervaardigen van een lijst waarin alle openbare werken die gepland staan vermeld worden die via de p.c. makkelijk te vinden moet zijn. Bij aanklikken van een werk moet men dan kunnen aangeven wat met hier belangrijk vindt etc. Ditzelfde geldt voor besluitvorming, de burger moet hier controle op hebben, moet kunnen aangeven wat ongewenst is of niet rechtvaardig.
- Het verzenden van persoonlijke uitnodigingen per e-mail.
- Het zou bijzonder prettig zijn als ook de wijkteams (Rokkeveen) reactie geven op vragen van bewoners en bewoners actief op de hoogte houden van (komende) projecten.
- Hoe kan ik dat weten als ik eerder zeg er niks vanaf te weten?
- Hoi, ik heb er nog nooit van gehoord. Misschien een sfeer kanaal kiezen om dit kenbaar te maken?
- Hou het concreet en specifiek.
- Iedereen hiervoor uitnodigen.
- Ik ben op een leeftijd dat ik denk ze doen maar. ik woon prettig in Zoetermeer en dat is goed
- Ik ben zelf invalide en kan niet naar allerlei bijeenkomsten. Het zou fijn zijn als er ook eens bij mensen thuis een luisterend oor geboden wordt en de praktijkervaringen serieus mee te nemen en niet het verschuilen achter allerlei regeltjes maar echt maatwerk te leveren. Zelf loop ik vast op alle fronten en niemand helpt me.
- Ik ga de site opzoeken
- Ik ga eerst eens kijken op *Doe mee*.
- Ik ga het proberen en kom hier later op terug
- Ik had er nooit van gehoord dus meer bekendheid?
- Ik had nog niet gehoord van *Doe mee*, dus kan daar niet over oordelen.
- Ik heb behoefte aan een Zoetermeer app met evenementen en andere info....zo ook samenspraak waar ik middels de app kan zien waar ik over mee kan denken, hoe ik dat kan doen en me in kan schrijven
- Ik heb hier niet van gehoord. Ik lees geen lokale kranten. misschien bekendheid via mijn bericht van de overheid. daar krijg ik wel meldingen via de e-mail van en moet dat dan lezen

suggesties voor online samenspraak (respondent kent Doe mee niet)

- Ik heb net de URL opgezocht en zal hem in de gaten houden. Geen suggesties op dit moment.
 - Ik heb nog nooit gekeken op de website en ook nooit meegedaan. Weet dus niet wat het is.
 - Ik heb van gehoord maar nooit goed begrepen waar het voor is. Meer bekendheid is een idee.
 - Ik hoor het graag
 - Ik kan geen enkel samenspraak-project noemen. Dus meer algemene info zou handig zijn.
 - Ik ken het niet, samenspraak / bewoners en gemeente...Dan kan de gemeente flink aan de bak!
 - Ik ken het niet. Hoe bereik je inwoners over doe maar. Ik heb er nooit over gehoord.
 - Ik vind als de vragen bekend zijn aan alle bewoners, via WhatsApp, e-mail of krant verder kunt U niet veel meer doen. Mensen hebben drukke levens wat met werk, kinderen en huis er blijft niet veel energy over.
 - Ik vind dit lastig
 - Ik vind het positief dat inwoners van de stad initiatieven kunnen aandragen en mee kunnen praten. Ik had hier zelf nog niet van gehoord maar ik ga het nader bekijken.
 - ik was niet op de hoogte van deze activiteit, maar ga er zeker naar kijken.
 - Ik weet niet waar ik het moet vinden. Website gemeente?
 - Ik wil wel meedoen met *Doe mee*.
 - Ik zal er eens naar kijken.
 - ik zou vaker willen meedoen aan de panels over de verschillende onderwerpen, alleen ik kan me niet herinneren dat ik eerder aan heb meegedaan.
 - In de krant promoten ik wist er niet eens van af. op de gemeentesite, via een app
 - In krantjes meer aandacht voor vragen
 - Informeer mij over dit soort gebeurtenissen, zodat ik actief kan zijn. Verwacht niet van mij dat ik regelmatig de website van de gemeente scan om te kijken of er iets te doen is voor mij op dit gebied.
 - Is er een evaluatie geweest, zo ja, welke verbeterpunten kwamen er uit....
 - Ja bij vragen waarbij je het niet eens bent met de gemeente
 - Ja er meer reclame voor te maken of bekend te maken want door het dagelijks leven krijg je niet veel mee van de Gemeente Zoetermeer.
 - Ja geef resultaten weer aan online invullers
 - Ja in ieder geval duidelijk maken wat de bedoeling is en niet te veel onderwerpen tegelijk
 - Ja mensen benaderen via Facebook of Zfm
 - Ja over bepaalde verkeerssituaties
 - Ja veel meer duidelijkheid geven in de regionale kranten!!!
 - Ja vuurwerkverbod door heel Zoetermeer het is niet normaal wat voor bommen ze afsteken. Je ramen springen er zelf van. En wat dacht je van de honden, hoe die het hebben?
 - Ja, meer e-mailen of appen. Alles valt of staat met communicatie en bekendheid
 - Ja. Vertel duidelijk wat u wilt weten, waar we over mee kunnen praten, wat u met het resultaat gaat doen.
 - Jaap verwijst u naar hetgeen ik zojuist heb verteld. (zie p.44) Bedenk dat online samenspraak, spaak loopt op degenen die niet of slecht hun taal beheersen. Geen computer hebben. En online niet hun emoties kunnen tonen. Op een leeftijd van 30 jaar leerde Jaap iets van zijn Gedeputeerde. Die zei, Jaap als mensen beginnen te schreeuwen wat zij van dat bouwplan vinden, schrijf dat op. Want dan weet ik wat mensen dwars zit. En dan kan ik er wat aan doen. Online kan zoiets niet. Welke kneus verzint dit toch? Het levert alleen maar nog meer bezwaren op tegen bouwlocaties die het Stedelijk Weefsel aantasten. Voorbeeld de dansschool tegen over de wijkpost Seghwaert / Noordhove die daar lukraak is neergeplempt en een daarachter prachtig bouwplan zijn uitstraling bederft. Als het gemeentebestuur zo en op deze manier aan de slag gaat dan zullen de weerstanden enorm zijn. Bel mij anders maar [telefoonnummer]. Dan lopen wij met z'n allen naar die dansschool. Als ik het maar voor elkaar krijg om het jullie duidelijk te maken.
 - Jazeker. Over de hoogbouwplannen in het centrum mogen de huidige bewoners best over meepraten om het leefbaar houden!!!
 - Kondig dit duidelijk aan in de Streekbladen
 - Open discussie over onderwerpen die niet al feitelijk vastgesteld lijken te zijn
 - Kranten info delen
 - Laat me meedoen
 - Laat resultaten zien
 - Leden te kiezen uit betrokken mensen dan altijd dezelfde panel
 - Luisteren
 - Luisteren, i.p.v. aanhoren!
 - Maak adres bekend waar we met idee(en) naar toe kunnen zodat gemeente weet wat de bevolking wil.
 - Maak bekend dat deze mogelijkheid er is! Ik ben best (aan de zijlijn) betrokken, maar van deze initiatieven had ik nooit gehoord
-

suggesties voor online samenspraak (respondent kent Doe mee niet)

- Maak het bekend in de media zoals de Postiljon, etc.
- Maak het bekender bij de bewoners, ik hoor er nu voor het eerst van! Een groot artikel in het Streekblad etc.
- Maak het bekender; ik had er nog nooit van gehoord maar ga nu zeker online kijken
- Maak het beter bekend in bijvoorbeeld de Postiljon e.d.
- Maak het geloofwaardig
- Maak het meer bekend. Voeg een aantal vragen toe aan bijv. de nieuwsbrief van school of sportclub. Dan is je bereik groter en gemêleerder.
- Meer aandacht, meer online dan wil ik mee doen.
- Meer aandacht via media
- Meer aandacht voor het bestaan van de mogelijkheid. Het risico is nu dat een beperkt aantal actieve deelnemers een te zware stempel op het beleid drukt.
- Meer actief vragen om deelname
- Meer adverteren om mee te kunnen denken / beslissen wat er in jouw stad gebeurt
- Meer adverteren. Ik vul vaak dit soort enquêtes voor de gemeente Zoetermeer in maar had nog niet van de nu genoemde initiatieven gehoord.
- Meer attentiesignaal, uitnodigingsmail: Een barrière is het om rond ' etenstijd' de deur uit te moeten gaan voor een bijeenkomst
- Meer bekend maken via krant enz.
- Meer bekend maken, bijv. via Zoetermeers dagblad (digitaal)
- Meer bekendheid / ruchtbaarheid aan geven; meer informatie / communicatie / exposure / reclame / marketing / promotie / publiciteit / zichtbaarheid (*respondent vermeldt geen kanaal*) (**72 keer genoemd**)
- Meer bekendheid aan geven d.m.v. brief aan de Zoetermeerders
- Meer bekendheid aan geven. Bijvoorbeeld door deze enquête. Artikelen in de posthoorn of Streekblad. Of flyers
- Meer bekendheid aan geven. Ik krijg bijvoorbeeld wel deze e-mail, maar niet een e-mail over deze online samenspraak en wat dit inhoud.
- Meer bekendheid aan geven(flyer)
- Meer bekendheid er aan geven door middel van reclame of in de media.
- Meer bekendheid geven aan dit onderwerp in de media, bibliotheek, enz.
- meer bekendheid geven aan de begrippen en concrete situaties
- Meer bekendheid geven aan de mensen, per brief (ik bijvoorbeeld zoek niet op de computer dus nooit geweten dat ik mijn stem kon laten horen)
- Meer bekendheid geven aan het feit dat het bestaat. Wellicht via de Zoetermeerse weekbladen of via een folder.
- Meer bekendheid geven door publicaties in Streekblad e.d.
- Meer bekendheid geven en bijeenkomsten organiseren.
- Meer bekendheid geven via kranten. Online is leuk, maar niemand gaat uit zichzelf naar de website.
- Meer bekendheid geven. weet nu niet wat ik er mee zou kunnen doen.
- Meer bekendheid over te maken in bijvoorbeeld het Streekblad want dat lezen de meeste mensen wel.
- Meer bekendheid via social media.
- Meer bekendmaking over *Doe mee*-project
- Meer en actievere communicatie over samenspraak
- Meer en herhaaldelijk info in Streekblad
- Meer gebruik maken van Social Media (?)
- Meer herkenbaarheid aan geven en uitgebreider maken
- Meer info aan burgers wanneer en waarover er samenspraak is
- Meer info over samenspraak geven
- Meer informatie over de onderwerpen geven of publiceren
- Meer laten weten dat deze samenspraak er is, zelf heb ik er nooit aan deelgenomen omdat ik nog negens heb gelezen dat er één was.
- Meer melden via e-mailbox; plaatselijke kranten
- Meer mensen e-mails hierover sturen
- Meer onder de aandacht brengen in het nieuwsblad
- Meer onder de aandacht van de bewoners te brengen.
- Meer persoonlijk uitnodigen
- Meer publiceren in Streekblad o.i.d.
- Meer publiciteit aan het begrip samen spraak geven. Zodat de burger hierop kan anticiperen
- Meer publiciteit aangeven in voorpagina's van lokale kranten
- Meer reclame en advertenties in het streekplan en zo
- Meer reclame in de stad (interactieve zuilen bij supermarkten) flyeren?

suggesties voor online samenspraak (respondent kent Doe mee niet)

- Meer ruchtbaarheid geven aan de samenspraak, bijvoorbeeld aan *Doe mee* Zoetermeer. Inspraak van de burger kan helpen in de haalbaarheid en acceptatie van kleine en grote projecten.
 - Meer toetsing inwoners
 - Meer uitdragen naar de bevolking. De meesten weten hier maar weinig vanaf en dat is jammer. Niet iedereen zit elke dag op de website v.d. gemeente.
 - Meer uitnodigen.
 - Mensen beter op de hoogte stellen via e-mail. Ik werk veel in het buitenland en lees de post op de deurmat te laat.
 - Mensen ook schriftelijk benaderen, vooral ouderen zijn minder geneigd geregeld op hun pc te kijken
 - Mensen op straat attent maken op de mogelijkheden en het feit dat het überhaupt bestaat .
 - Mensen persoonlijk uitnodigen, bijvoorbeeld in het winkelcentrum
 - Mensen via e-mail uitnodigen.
 - Methode zoeken om meer zaken op één plek te verzamelen, zodat je niet op honderd plekken moet kijken of zelf moet zoeken.
 - Misschien een artikel in de lokale krantjes? Ik had er nog nooit van gehoord. Dus meer onder de aandacht brengen want het lijkt mij heel zinvol.
 - Misschien een persoonlijke e-mail aan belanghebbende inwoners
 - Misschien ergens vermelden waar en waarover men zou kunnen babbelen ?
 - misschien heb ik wel eens deelgenomen, maar ik weet het niet meer. Deze vragenlijst is op zich prima.
 - Misschien meer bekendheid aan geven (in streekpers e.d.).
 - Misschien meer op Sociale Media
 - Misschien o.b.v. geïnteresseerde onderwerpen van bewoners en of buurt waar men woont gerichte vragen online samenspraak vragen stellen aan de bewoners.
 - Misschien publicatie in krant
 - Misschien straatgewijs aandacht vragen voor een bepaald onderwerp, zoals bijvoorbeeld laadpalen?
 - Misschien toch meer bekendheid aan geven en relevantie ervan laten zien a.d.h.v. resultaten.
 - Moet me eerst verdiepen in de pagina. Heb net even gekeken. Alvast moet u deze zin verbeteren:<< De gemeente *biedt* een schat aan informatie >> De gemeente *biedt*.
 - Mogelijkheid voor burgers om selectief over door hen zelf geselecteerde onderwerpen door de gemeente geïnformeerd te worden (e-mailnieuwsbrief).
 - Nee niet anders dan wellicht meer in de oude media ?
 - Nee niet echt. Ik geloof er eerlijk gezegd niet zo in.
 - Nee, want ik heb er nooit van gehoord
 - Nee, zie eerdere suggesties
 - Nee, de genoemde onderwerpen hebben mijn interesse niet. Alleen als elektrisch rijden aantrekkelijk wordt met een veel grotere reikwijdte dan ga ik er over nadenken.
 - Nee, heb er ook geen ervaring mee.
 - nee, het neemt te veel tijd. We hebben een raad die haar vertegenwoordigende taken goed moet uitvoeren.
 - Nee, ik heb er nog nooit van gehoord.
 - Nee, ken het nog niet
 - Nee, vind het prima zo.
 - Nee, want ik heb nooit eerder daaraan meegedaan
 - Nee, want ik ken het niet
 - Nee, want ik was er niet van op de hoogte en weet nog niet hoe dit werkt.
 - nee, want om te weten hoe ik iets zou kunnen verbeteren, moet ik eerst weten hoe het nu in elkaar zit. En dat weet ik dus niet (zie vorige vragen).
 - Nee, weet er te weinig c.q. niets van
 - Nee. Er wordt niet naar geluisterd en er wordt niets mee gedaan. De gemeente doet zijn eigen zin.
 - Nee. Ik denk dat het afhangt van tijd die men wel of niet beschikbaar heeft. Ikzelf heb andere prioriteiten
 - Nee. Via dit e-mailtje is toch niet verkeerd?
 - Neem in sommige zaken de leiding en laat niet alles afhangen van de burgers. Daardoor ontstaat er te lang ruis.
 - Neen, ken het niet en ook niet over nagedacht
 - Neen. Iets voor communicatietechnen.
 - Neen. Wel kan een negatief effect zijn dat alleen tegenstanders van een plan / optie / beleid zich roeren en mensen die het wel eens zijn met de gemeente, geen behoefte hebben zich in de discussie te mengen. Dan kan er een vertekend beeld ontstaan van de werkelijkheid.
 - Neen... maar om het meer kenbaar te maken onder de mensen is denk ik wel belangrijk.
 - Net als panelonderzoek verspreiden
-

suggesties voor online samenspraak (respondent kent Doe mee niet)

- Niet alleen in Streekblad publiceren. De bezorging laat te wensen over
- Niet echt, ik denk dat het lastig is om iedereen te bereiken - zeker gezien de hoeveelheid online informatie die je (vaak ongevraagd) binnen krijgt.
- Niet gebaseerd op eigen ervaringen
- Niet online; gewoon benaderen
- Nieuwsbrief online en (eens in de maand?) tussen de wekelijkse folders : vaste rubriek in lokale krant:
- Nieuwsbrief via de e-mail, ik lees geen krant dus moet actief op zoek naar bijeenkomsten, druk druk komt er niet van.
- Om op de juiste platforms te informeren. Bij voorbeeld de Zoetermeer app. Daar zie je weinig vanaf de gemeente komen.
- Ook daadwerkelijk antwoord krijgen op klachten of suggesties.
- Ook hier geldt: meer bekendheid via bijv. Streekblad e.d.
- Op de website van de gemeente Zoetermeer de mogelijkheid geven om te reageren op onderwerpen?
- Op locatie bij de gemeente een voorziening faciliteren voor ouderen om zich digitaal aan te melden.
- Opnieuw: meer bekendheid aan geven en inwoners actief benaderen.
- Over echte onderwerpen i.p.v. geneuzel over laadpalen en dat je geen vuurwerk mag afsteken bij de kinderboerderij wat geen agent kan controleren
- Panels, zoals deze
- Persoonlijk en schriftelijk benaderen geeft meer respons denk ik.
- Persoonlijke e-mail
- Plaatsing in de regio nieuwsbrief
- Praten is altijd nuttig
- Professionals
- Promoten waar de Samenspraak mogelijkheden te vinden zijn (meerdere malen in bijv. Streekblad)
- Promoten! Via lokale krant, AD Zoetermeer, Facebook etc.
- Publicatie in plaatselijke huisbladen en via e-mail bekend maken .
- Publiceer het in de huis-aan-huiskrant
- Publiceren in kranten
- Regelmatig aankondigen in Streekblad
- Samen is niet als excuus erbij staan
- Samenspraak over vuurwerkvrij Zoetermeer zou heel prettig zijn
- Samenspraak zo veel mogelijk aan de hand van concrete voorstellen of stellingen. Open vragen alleen daar waar de burger vrije ideeën kan geven.
- Social media is tegenwoordig de Way to Go. Iedereen kijkt er wel op en ook veel mensen volgen Gemeente Zoetermeer op Social Media. Ik raad aan daar dit soort dingen te promoten en goed te luisteren naar de mensen. Niet alleen dingen opvragen maar er ook echt wat mee doen. Dan zullen meer mensen erover praten en geeft het meer resultaat.
- Streekblad.
- Uitnodigen inwoners / belanghebbenden
- Veel doen op deze manier en het panel uitbreiden.
- Veiligheid w.b.t . groenvoorziening en voetpaden die schots en scheef zijn
- Verkeerscontroles waar wel / niet gebruik van app buiten. betere zichtbaarheid loketten in gemeentehuis (nummers)
- Via buurthuizen mensen benaderen. Mensen werven door bijvoorbeeld stands bij evenementen, ook bij die waar veel jongeren aanwezig zijn.
- Via de e-mail informeren over *Doe mee*-onderwerpen.
- via de e-mail, post, wijk kranten en posters
- Via de plaatselijke pers.
- Via Facebook bijvoorbeeld. Op social media zijn veel bewoners actief.
- Via Facebook, plaatselijke kranten.
- Via social media, Facebook of LinkedIn een reclameboodschap uitbrengen.
- Voer elke discussie openbaar en laat meningen horen, delen en zorg hiermee voor draagvlak
- Voor mij geldt dat een bijeenkomst de resultaten beter tot z'n recht doet komen dan via online.
- Vooral meer bekendheid aan geven. Ik ben al 20 jaar inwoner van Zoetermeer maar heb nog nooit gehoord van *Doe mee*
- Vragen niet suggestief stellen en ruimte geven voor andere opties . Hetzij door middel van openvragen, hetzij door multiple choice vragen.
- Waarom weet ik dit niet? Meer bekendheid! Ik zou graag mee willen doen aan online samenspraak maar had er nog nooit van gehoord.
- Waarschijnlijk meer bekendheid geven dat dit bestaat. Niet iedereen ontvang de weekkranten.

suggesties voor online samenspraak (respondent kent Doe mee niet)

- Was mij niet bekend: wellicht in Streekblad dit begrip en de procedures / onderwerpen toelichten.
 - Wat een domme vragen zijn dit.
 - Weet je, samenspraak en inspraak lijkt leuk, maar er moet soms ook gewoon iets veranderen en daar zijn altijd wel tegenstanders voor te mobiliseren. Soms moet je als gemeente ook gewoon iets veranderen zonder te luisteren, anders blijf je bezig. Je kunt het nu eenmaal niet iedereen naar de zin maken en als tegenstanders iets bereiken zijn de (stille) voorstanders weer teleurgesteld.
 - Wel meegedaan met App Youmee, maar gezien de slechte alerting daarop, lijkt dit een platform een kort leven beschoren. Veelvoud aan verschillende meedenkplatforms en identiteiten is geen winst.
 - Wel, suggestie. Borden plaatsen op straat "Buurgroeps "App" in plaats van nietszeggende "Attentie: Buurtpreventie".
 - Wellicht een combinatie van online en een bijeenkomst in een wijk. ik woon in Noordhove, heb soms de indruk dat het huurdersdeel vergeten wordt.
 - Wellicht op Social media reclame maken? Mogelijk dat ik het heb gemist, maar ik volg de gemeente op Facebook.
 - Zal eerst moeten weten wat alles inhoudt.
 - Zet een duidelijke advertentie in bijvoorbeeld het Streekblad met duidelijke verwijzing naar de site.
 - Zie eerder antwoord. (**13 keer genoemd**)
 - Zie eerder. Verder, breng de communicatie en de samenspraak naar de burger zelf, dus naar het device. Dat zijn ze gewend. Verder houden zij niet van zoeken, zoals "normaal" op de gemeentelijke websites.
 - Zie mijn eerdere opmerking, goed om te lezen dat hier dus al wat mogelijkheden zijn.
 - Zie vorig antwoord. Doelgroepgerichte benadering door uitvragen belangstelling ic belang gerelateerd aan thema / onderwerp
 - Zijn vrij onbekend, dus meer actie om het dus bekender te maken
 - Zoetermeer app
 - Zoetermeer wees duidelijk
 - Zorg dat de gemeente zelf mensen digitaal benadert, die sites worden vaak vergeten en dan mis je een grote groep mensen. Je kan dan zelfs per postcode selecteren of je mensen wel of niet benadert. Je hebt dan gelijk de juiste doelgroep bereikt.
 - Zorg dat het beter bekend is. D.w.z. niet alleen via huis-aan-huis bladen.
 - Zorg dat iedere inwoner de informatie toegestuurd krijgt. Het is nu nog teveel halen
 - Zorg voor een begin maar vooral voor een eindpunt en dan vooral in tijd: dus zoiets als september 2019 in plaats van over ongeveer 1 jaar . . .
 - Zorgen dat mensen meer interesse krijgen voor hun eigen wijk
 - Zorgen voor meer bekendheid onder de inwoners van Zoetermeer van deze activiteit.
 - Zou er graag aan mee willen doen
 - Zou ik graag aan meedoen via de e-mail
 - Zoveel mogelijk reuring eraan geven. Lijkt mij een prima werktuig.
-

BIJLAGE IV vragenlijst gebruikers onderzoek *Doe mee*

1 Heb je in de afgelopen twee jaar gebruik gemaakt van het online samenspraakplatform *Doe mee*?

ja

nee
Ga naar vraagweet ik niet
Ga naar vraag

2 Hoe vaak (voor hoeveel onderwerpen of projecten) heb je in de afgelopen twee jaar gebruik gemaakt van *Doe mee*?

- één keer
- twee keer
- drie keer
- vier keer
- meer dan 4 keer

3 Voor welke onderwerpen of projecten heb je gebruik gemaakt van *Doe mee*?

4 Heb je - naast *Doe mee*- ook andere communicatiekanalen gebruikt voor deze onderwerpen of projecten?

ja

nee
Ga naar vraag

5 Van welke andere communicatiekanalen heb je voor deze onderwerpen of projecten gebruik gemaakt?

6 Heb je via *Doe mee* mensen bereikt die je anders niet zou bereiken?

ja

nee
Ga naar vraag

weet niet
Ga naar vraag

7 Wie heb je via *Doe mee* bereikt die je anders niet zou bereiken?

8 Biedt *Doe mee* voldoende mogelijkheden voor het toepassen bij samenspraak?

ja
Ga naar vraag

nee

weet niet
Ga naar vraag

9 Wat ontbreekt er?

10 Wat zou aan *Doe mee* verbeterd kunnen worden?

11 Voor de toekomst van *Doe mee* zijn verschillende mogelijkheden denkbaar. Welke van de onderstaande mogelijkheden hebben jouw voorkeur? (meer antwoorden mogelijk)

- Doe mee* voortzetten in de huidige vorm: de gemeente stelt de vragen
- Doe mee* uitbreiden: niet alleen de gemeente stelt vragen, ook maatschappelijke organisaties stellen vragen
- stimuleren van interactie: deelnemers van *Doe mee* reageren op elkaars bijdragen
- stoppen met het platform *Doe mee*: gebruik maken van andere vormen van online samenspraak (bijvoorbeeld via sociale media)
- geen mening

12 Heb je andere suggesties om de online samenspraak in Zoetermeer te verbeteren?

13 Coen Helderman (afdeling communicatie) wil over de uitkomsten van dit onderzoek met enkele collega's verder praten. Als je hieraan wilt deelnemen, vul dan hiernaast je naam in. Jouw naam zal niet bij de analyse en in de rapportage gebruikt worden.

14 Wat is je functie?
(alleen gevraagd aan de respondenten die *Doe mee* gebruikt hebben)

communicatie-adviseur

projectleider

beleidsmedewerker

medewerker projectondersteuning

anders, namelijk:

Bedankt voor je deelname.

BIJLAGE V tellingen en toelichtingen onderzoek *Doe mee*

tabel V-1 *Heb je in de afgelopen twee jaar gebruik gemaakt van het online samenspraakplatform Doe mee? (vraag 1)*

	aantal	procent
ja	25	92,6,3
nee	2	7,4
totaal	27	100,0

tabel V-2 *Hoe vaak (voor hoeveel onderwerpen heb je in de afgelopen twee jaar gebruik gemaakt van Doe mee?) (vraag 2) Gevraagd aan de respondenten die bij vraag 1 'ja' hebben geantwoord.*

	aantal	procent
één keer	14	56,0
twee keer	4	16,0
drie keer	2	8,0
vier keer	2	8,0
meer dan 4 keer	3	12,0
totaal	25	100,0

tabel V-3 *Voor welke onderwerpen heb je gebruik gemaakt van doe Mee?(vraag 4) Gevraagd aan de respondenten die bij vraag 1 'ja' hebben geantwoord.*

	aantal
ontwerpwedstrijd glasbakken	3
inrichting Stadhuisplein	3
reclamebeleid	3
denk mee over samenspraak	3
mijn stad mijn toekomst	3
actualisatie visie binnenstad	3
viskaart	2
fietsen in de Dorpstraat	2
vuurwerkvrije zone	2
hondenkaart	1
kunst vernieuwde Stadhuis Forum	1
standplaatsenbeleid	1
pannakooi Meerzicht	1
preventie- en handhavingsplan Alcohol	1
projecten Stadsbeheer	1
horecabeleid	1
locaties laadpalen	1
Dobbegebied	1
herontwikkeling Markt 10	1
conceptcoalitieakkoord	1
totaal aantal onderwerpen	35
totaal aantal respondenten	35

tabel V-4 *Heb je -naast Doe mee- ook andere communicatiekanalen gebruikt voor deze onderwerpen of projecten? (vraag 4)*
Gevraagd aan de respondenten die bij vraag 1 'ja' hebben geantwoord.

	aantal	procent
ja *	21	84,0
nee **	4	16,0
totaal	25	100,0

tabel V-5 *Van welke andere communicatiekanalen heb je gebruik gemaakt voor doe Mee? (vraag 5)*
Gevraagd aan de respondenten die bij vraag 1 en vraag 4 'ja' hebben geantwoord.

	aantal
Facebook ¹	13
website gemeente	8
Stadsnieuws	7
bijeenkomsten	6
Twitter	5
brieven	4
ENZO	3
krant	3
sociale media	3
e-mail	2
persbericht	2
Zoetermeer panel	2
overige communicatiemiddelen	1
mijn afvalwijzer.nl	1
YouMee	1
interviews	1
totaal aantal genoemde communicatiekanalen	59
totaal aantal respondenten	25

¹ Facebookadvertenties en berichten in het Stadsnieuws worden vaak ingezet om onderwerpen die op *Doe mee* staan onder de aandacht te brengen van inwoners van Zoetermeer.

tabel V-6 *Heb je via Doe mee mensen bereikt die je anders niet zou bereiken? (vraag 6)*
Gevraagd aan de respondenten die bij vraag 1 'ja' hebben geantwoord.

	aantal	procent
ja	8	32,0
nee	1	4,0
weet niet	16	64,0
totaal	25	100,0

tabel V-7 *Wie heb je via Doe mee bereikt die je anders niet zou bereiken? (vraag 7)*
Gevraagd aan de respondenten die bij vraag 1 en vraag 6 'ja' hebben geantwoord.

- Aanvragers omgevingsvergunning, die in de afgelopen periode in contact waren geweest met de stadsbouwmeester en commissieleden
- Alle bewoners van twee appartementencomplexen
- Bewoners die niet in een van de doelgroepen vielen die we van tevoren hadden benaderd.
- Bewoners die niet via de gemeentesite of de krant hun mening geven, maar via *Doe mee* gemakkelijker inloggen en een digitale enquête invullen
- Bezoekers van het Stadshart
- Inwoners die anders niet zouden reageren (omdat hun mening tegenstellend is aan de grote meerderheid).
- Mensen die niet naar bijeenkomsten willen komen, die wel hun mening willen geven, maar gewoon even snel.
- Personen die interesse hebben in het gemeentelijk beleid, maar niet in de scope van de uitnodigingen voor de bijeenkomsten zaten. (dat zijn voor direct betrokkenen, omwonenden en stakeholders)

tabel V-8 *Biedt Doe mee voldoende mogelijkheden voor het toepassen bij samenspraak? (vraag 8)*
Gevraagd aan alle respondenten.

	aantal	procent
ja	19	70,4
nee	3	11,1
weet niet	5	18,5
totaal	27	100,0

tabel V-9 *Wat ontbreekt er? (vraag 9)*
Gevraagd aan de 3 respondenten die bij vraag 8 'nee' hebben geantwoord.

- Bij het benaderen van een buurt i.p.v. de hele stad, zou het gemakkelijker moeten zijn om inlogcodes in een brief mee te kunnen geven. Dat werkt nu te omslachtig.
- Het was ontzettend lastig om er kaartbeelden in te krijgen en de ingezamelde data vroeg veel analyse.
- Het zou mooi zijn als er unieke codes gekoppeld kunnen worden aan een geselecteerde groep bewoners die je wilt bevragen over een onderwerp specifiek bij hen in de buurt. Denk bv aan enquête voor het opknappen van een speelplek.

tabel V-10 *Wat zou aan Doe mee verbeterd kunnen worden? (vraag 10)*

- Bij het benaderen van een buurt i.p.v. de hele stad, zou het gemakkelijker moeten zijn om inlogcodes in een brief mee te kunnen geven. Dat werkt nu te omslachtig. Eenvoudiger meepraten door beperkte groep mensen.
- Inloggen om een reactie te geven. bijv. bij het vuurwerkbericht wilden vrienden van mij aan de enquête meedoen, maar haakten af vanwege het aanmaken van een inlog. Ik denk dat er meer onderwerpen moeten komen die dichterbij de stad staan. kijk naar de enquête over kunst aan de Zegwaartseweg. Alleen maar negatieve reacties. Bij het maken van berichten over samenspraak moet met meer empathie gedacht worden. Want samenspraak gaat niet alleen over speelplekjes of kunst, denk ik. De mensen hebben de indruk dat dat samenspraak is, maar het kappen van een boom daar mag je wel wat van vinden, maar wordt niet naar geluisterd. Ik weet echt beter hoor, maar de inwoners hebben andere beelden bij samenspraak.
- Een versie waarbij je de pagina kan zien voor hij online gaat/met meerdere versies kunt werken. De navigatiestructuur. Het doel waarmee *Doe mee* wordt ingezet duidelijker omschrijven/ eisen aan projecten die erop komen. De teksten.
- Ga voor een thema. Nu staan er projecten en ideeën op die van alles nog wat zijn. van groot en klein, belangrijk en minder belangrijk. Ook zijn de reactie termijnen telkens anders. Je ziet door de bomen het bos niet meer. Probeer niet alles tegelijk op *Doe mee* te zetten. Maak een jaaragenda waarbij telkens een ander thema voorbij komt. Thema kan zijn: vergroening in de stad. Of kinderen en jeugd. En zorg voor dezelfde lay-out en tekst hoeveelheid. Dat maakt het voor inwoners duidelijker.
- Geen login/ registratie, of alleen inloggen als de mogelijkheid geboden wordt dat mensen op elkaar reageren.
- Het presenteren van de reacties in een rapport.
- Het was best een klus om de locatiekaart op een goede manier erop te krijgen.
- Het zou mooi zijn als er unieke codes gekoppeld kunnen worden aan een geselecteerde groep bewoners die je wilt bevragen over een onderwerp specifiek bij hen in de buurt. Denk bv aan enquête voor het opknappen van een speelplek.

- Hopelijk gaat het inloggen voor deelnemers vloeier, waardoor er meer mensen per traject meedoen.
- Ik vind het een prima methode.
- Maak het medium meer ondergeschikt aan de onderwerpen.
- Meer ruimte voor organisaties om zelf onderwerpen te agenderen.
- Promotie, bekendheid en daarmee gebruik. Den dat de tool erg goed is, maar nog groter kan worden ingezet als het samenspraakplatform. Probeer alles via daar te leiden. Geef 'samenspraak' an sich een huisstijl die aansluit bij het DoeMee platform. Promoot het om deelname te vergroten. Ook met eigen kanalen op sociale media, zodat je alle ruimte hebt om samenspraak te promoten en niet in de consent calendar van de 'gemeente Zoetermeer' accounts verdrinkt.
- Voor mijn doeleinden werkte *Doe mee* prima. Ik heb geen grote verbeterpunten. Misschien waren er wel wat kleinere, maar daarvoor is het al te ver weggezaakt.
- Vrijere vormgeving zodat er grotere kaarten en afbeeldingen in passen.

tabel V-11 Voor de toekomst van *Doe mee* zijn verschillende mogelijkheden denkbaar. Welke van de onderstaande mogelijkheden hebben jouw voorkeur? (meer antwoorden mogelijk) (gevraagd aan alle respondenten)

	aantal	procent
<i>Doe mee</i> voortzetten in de huidige vorm: de gemeente stelt de vragen	9	33,3
<i>Doe mee</i> uitbreiden: niet alleen de gemeente stelt vragen, ook maatschappelijke organisatie..	13	48,1
stimuleren van interactie: deelnemers van <i>Doe mee</i> reageren op elkaars bijdragen	12	44,4
stoppen met het platform <i>Doe mee</i> : gebruik maken van andere vormen van online samenspraak (..	2	7,4
geen mening	4	14,8
totaal aantal antwoorden	40	148
totaal aantal respondenten	27	100,0

tabel V-12 Heb je andere suggesties om de online samenspraak in Zoetermeer te verbeteren? (vraag 12)

- Als je kiest voor dit platform en het echt integreert, dan moeten ook ambtenaren, politici en wethouders erop actief kunnen en mogen zijn, zodat de discussie ook daadwerkelijk online kan plaatsvinden. Nu is het een onderzoekstool. Als je er echt een gesprek van wil maken moet je zelf als gemeente dat gesprek ook daar gaan voeren.
- De respons is het hoogst bij concrete dingen in de woonomgeving of een plek waar veel mensen komen en het laagst bij abstracte onderwerpen. Houd hier rekening mee met het formuleren van vragen.
- De samenspraak zou integraal onderdeel moeten zijn van de gemeentelijke website. Per onderdeel moeten duidelijke kaders en keuzes voorgelegd worden zodat mensen er geen valse verwachtingen van gaan krijgen.. Gemeente Zoetermeer heeft de kennis in huis om dit zelf samen te stellen.
- Het vaker uitzonderen van beleid van samenspraak. ik denk me name aan zuiver juridische documenten die voor burgers niet echt interessant zijn. Sommige zaken hebben burgers immers maar te slikken, of ze dat nu leuk vinden of niet.
- Ik ben zelf niet zo dol op samenspraak (ik begrijp de gedachte) maar niet alles is een democratisch proces. Dit moet helder zijn voor de inwoner. En laat je kwetsbaarheid zien als gemeente in de keuzes die je maakt. Het is niet allemaal rozengeur en maneschijn maar wanneer we hier met z'n allen van zijn, dan is dat gezamenlijke gevoel belangrijk. Een inwoner wil er toe doen (net als ieder mens).
- Ik zou echt verder gaan met dit platform omdat we daarmee de opgebouwde kennis kunnen blijven verzilveren. Anders moeten we weer opnieuw beginnen.
- Ja goed nadenken welke onderwerpen wel en welke niet. Het is tijdrovend werk en geeft lang niet altijd de opbrengst die nodig is waardoor je ook moet inzetten op andere middelen.
- Meer bekendheid geven aan *Doe mee*.
- Meer discussiemogelijkheden, vermelden wie je achterban is, ook op papier reageren moet mogelijk blijven en raadpleging op straat.

- Op zich is het doe mee platform een mooi medium en kun je bewoners ook elkaars reactie laten zien. Dat vind ik er heel goed aan. Ik merk wel dat ondanks verdere publicatie heel veel mensen het toch niet hebben gezien. Bij een volgend project zou ik voorstellen om de parkeervakken te markeren met een stekker met een bordje erbij met website van Doem mee bijvoorbeeld. Dan vragen bewoners zich direct af, wat gebeurt hier en gaan ze eerder naar de *Doe mee* site om hun mening te geven.
- Samenspraaktrajecten beter op elkaar afstemmen qua planning (6 trajecten naast elkaar en dan heel lang niets). Geen samenspraak om de samenspraak.
- Wellicht toch meer inzetten op eenvoudige digitale samenspraak, bijv. een poll op Facebook.

tabel V-13 *Wat is je functie? (vraag 14)*

	aantal	procent
projectleider	5	18,5
communicatieadviseur/ -medewerker	5	18,5
beleidsadviseur	8	29,6
anders, namelijk:	9	33,4
accountmanager	1	
adviseur bewonersbetrokkenheid	1	
...beleidscoördinator	1	
beleidsonderzoeker	1	
functioneel beheerder	1	
regisseur/ adviseur dienstverlening PPL	1	
samenspraakadviseur	1	
wijkregisseur	1	
niet geantwoord	1	
totaal	27	100,0

tabel V-14 *Wat is je functie? (vraag 14) Afgezet tegen het al dan niet gebruik gemaakt hebben van Doe Mee in de afgelopen twee jaar.*

Functie	Deelgenomen aan <i>Doe mee</i> (aantal respondenten)			totaal
	ja	nee	weet niet	
projectleider	5	0	0	5
communicatieadviseur/- medewerker	5	0	0	5
beleidsadviseur	7	1	0	8
anders, namelijk:	8	1	0	9
accountmanager	1	0	0	1
adviseur bewonersbetrokkenheid	1	0	0	1
beleidscoördinator	1	0	0	1
beleidsonderzoeker	1	0	0	1
functioneel beheerder	1	0	0	1
regisseur/ adviseur dienstverlening PPL	1	0	0	1
samenspraakadviseur	1	0	0	1
wijkregisseur	1	0	0	1
niet geantwoord	0	1	0	1
totaal	25	2	0	19